

Puoluekokousaloitteet

Puoluekokoukselle jätettiin kaikkiaan 22 aloitetta. Kahdessa tapauksessa kaksi samaa asiaa käsittelevää aloitetta on käsitelty yhdessä kohden. Hallituksen aloitelausunto ja päätösesitys on kunkin aloitteen perässä. Lausunnot ja päätösesitykset on hyväksytty hallituksen kokouksessa 19.4.2013.

Sisällysluettelo

Poliittiset aloitteet.....	2
1. Ylimpien palkkojen kohtuullistaminen.....	2
2. Etävanhemman oikeuksien tarkempi seuranta ja toisaalta etävanhemmuuden toteuttamisen helpottaminen	3
3. Lapsilisän laskenta- ja jakoperusteita tulee ajanmukaistaa.....	4
4. Perhevapaiden kustannusten tasaaminen.....	5
5. Nollatoleranssi lähisuhdeväkivaltaan.....	7
6. Naisiin kohdistuvan väkivallan selvittely ja tasapuolisuus.....	9
7. Viinien ja oluiden ulosmyynti ravintoloista sekä pientuottajilta sallittava.....	10
8. Painokkaampaa ruokapolitiikkaa.....	11
9. Kohti eläinystävällisempiä valintoja.....	12
10. Aurinkolämpöaloite.....	14
11. Kiinteistöveron käyttö ympäristöystävällisen asumisen edistämiseksi.....	15
Järjestölliset aloitteet.....	16
12. Moniväriäpuheenäänestys (siirtoäänivaali STV) puoluekokouksiin.....	16
13. Puoluevaltuuskunnan järjestöpanoksen vahvistaminen.....	18
14. a) Aloite valtakunnallisten yhdistysten tuen kehittämiseksi - Motion om utvecklandet av stödet till nationella föreningar b) Strategia sekä työntekijäresursseja valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen toiminnan kehittämiseksi.....	22
15. Vihreän liiton siirtyminen kahden puheenjohtajan malliin.....	26
16. Vihreiden kansanedustajien ja europarlamentaarikkojen puhujapyyntöjen keskittäminen....	30
17. Puolueelle keskitetty jäsenrekisterijärjestelmä.....	31
18. Kolmipäiväisen puoluekokouksen pilotointi 2014.....	32
19. Puolueen sähköisten järjestelmien kehittäminen.....	34
20. Verkkosivujen ulkoasu yhtenäistettävä.....	38

Poliittiset aloitteet

1. Ylimpien palkkojen kohtuullistaminen

Esittää: Kaarinan Vihreät ry.

Kaarinan Vihreät esittää puolueohjelmaan ja Vihreän liiton toimintaperiaatteiksi ylimpien palkkojen kohtuullistamista valtiojohtoisissa yrityksissä.

Kaarinan Vihreät katsoo palkkaerojen hallitsemattoman kasvun johtavan vääjäämättömästi eriarvoistumiseen, jonka lopputuloksena haave tasa-arvoisesta kestävästi toimivasta yhteiskunnasta häviää kuin luonnontilainen puro maankaatopaikan alle. Kärjistettynä ilmiö on nähtävissä pörssiyritysten johdon palkkoissa ja bonuksissa.

Tavoite: Ylimmän johdon palkkaus on esim. 10-kertainen organisaation alimpiin palkkoihin verrattuna tai ei eroa keskipalkasta esimerkiksi enempää kuin seitsämänkertaisesti..

Perustelut:

- Sosiaalinen kestävä kehitys, oikeudenmukaisuus ja kohtuullisuus.
- Valtavien palkkioiden yrityksissä toimitaan välittämättä ihmisistä tai luonnosta; tavalla josta seuraavat sukupolvet tulevat meitä varmasti syyttämään.
- Yksilöille kertyvä omaisuus mahdollistaa myös yksityiselämässä kerskakulutuksen, jonka ulkoisvaikutuksista heikoimmat ja koko ympäröivä luonto joutuvat kärsimään.
- Isot tuloerot eivät johdu todellisista yksilöiden välisistä tuottavuuseroista vaan järjestelmästä. Johtajat korjavat potin ja muut jakavat mitä jäljelle jää. Hyvään elämään sisältyy muutakin kuin hyvä talous.
- Ylimpien virkamiesten vastuut ja tehtävien vaativuus ovat hyvin verrattavissa suurten yhtiöiden johtajien vastaaviin. Kohtuullistaminen on aloitettava valtioyhtiöiden johdosta, missä ongelmat ovat räikeästi näkyvissä.
- Pienituloisuus eriarvoisuuden seurauksena on este kestäville valinnoille.
- Ostetulla konsulttityöllä perusteltujen epäoikeudenmukaisten palkkioiden ajan on päätyttävä.

Strategia: Puoluekokous tekee asiasta julkilausuman. Lisäksi perustetaan valtakunnallinen työryhmä valmistelemaan yksityiskohtaista toimintasuunnitelmaa.

Puoluehallituksen lausunto:

Vihreät on ollut aloitteen esittämällä linjalla. Puolueen elinkeinopoliittisessa ohjelmassa (2010) on kirjattu:

"Valtionyhtiöiden on oltava henkilöstöpolitiikassaan oikeudenmukaisuuden edelläkävijöitä. Toteutettaessa muutoksia valtion omistuksissa on varmistettava myös henkilöstön hyvä kohtelu. **Johdon palkkausjärjestelmien on oltava kohtuullisia ja kannustettava pitkällä aikavälillä perusteltuihin päätöksiin, ei kohtuuttomaan riskinottoon.** Valtionyhtiöillä on oltava erityinen velvollisuus toimia ekologisesti ja kantaa vastuunsa globaalisti. 30 prosentin sukupuolikiintiöt on otettava käyttöön niiden yhtiöiden hallituksissa, joissa valtiolla tai kunnilla on enemmistö äänivallasta."

Aloitteessa mainittu puolueohjelma tarkoittanee puolueen periaateohjelmaa (2012). Periaateohjelma liikkuu varsin yleisellä tasolla eikä siinä ole otettu kantaa johdon palkkioiden kaltaisiin yksityiskohtiin. Periaateohjelman linjaus "talouden on autettava poistamaan köyhyys ja kaventamaan tuloeroja" voidaan tulkita osaltaan kattavan myös aloitteessa esitetyn tuloerojen kaventamisen. Periaateohjelmaa paremmin linjaus johdon palkkioista sopisikin poliittiseen

ohjelmaan, joka tulee ensi vuoden puoluekokouksessa hyväksyttäväksi ja jossa käsitellään konkreettisemmin seuraavan eduskuntavaalikauden (2015–2019) tavoitteita.

Myös omistajaohjauksesta vastaava ministeri Heidi Hautala on kiinnittänyt huomiota valtionyhtiöiden johtajien korkeisiin palkkioihin. Valtionyhtiöiden johdon palkitsemisohje uusittiinkin talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa elokuussa 2012. Uuden ohjeen mukaan kokonaispalkkaus riippuu aikaisempaa selkeämmin johdon aikaansaannoksista yhtiön tuloksen kohentamisessa. Valtion kokonaan omistamien yhtiöiden johtajasopimuksissa ei hyväksytä lisäeläkkeitä. Myös enimmäisbonuksia ja irtisanomiskorvauksia rajoitettiin. Jo aikaisemmin valtio on nostanut johtajien eläkeiän 60 vuodesta 63 vuoteen. Uudet johtajasopimukset ovat kaikkiaan huomattavasti tiukempia kuin edellisten palkitsemisohjeiden mukaan laaditut.

Puoluehallitus katsoo, että Vihreiden elinkeinopoliittisessa ohjelmassa otettu linjaus on riittävä ja että erilliselle julkilausumalle tai työryhmälle ei ole tarvetta.

Puoluehallitus muistuttaa, että jäsenistöllä on mahdollisuus tehdä muutosesityksiä voimassa oleviin puoluevaltuuskunnan hyväksymiin ohjelmiin, kuten elinkeinopoliittinen ohjelma.

Päätösesitys:

Puoluekokous kannattaa aloitteessa esitettyä johdon palkkioiden kohtuullistamista, mutta ei pidä tarpeellisenä erillistä julkilausumaa tai työryhmän perustamista aiheesta.

2. Etävanhemman oikeuksien tarkempi seuranta ja toisaalta etävanhemmuuden toteuttamisen helpottaminen

Esittää: Vihreä miesliike ry.

Lapsen vanhempien asuessa eri osoitteissa etävanhemmalla tarkoitetaan sitä vanhempaa, jonka luona lapsi ei ole kirjoilla. Vaikka lapsen huolto ja asuminen olisi jaettu tarkasti puoliksiin, voi lapsi virallisesti asua vain yhdessä osoitteessa.

Tämä vaikuttaa moneen asiaan, esimerkiksi siihen, kumpi maksaa elatusmaksuja, asumistuen määrään sekä elatusmaksusta tehtäviin vähennyksiin.

Etävanhemmuuteen liittyvät ainakin seuraavat, erityisesti pienituloisia koskevat, ongelmat:

- Etävanhempi voi vähentää elatusmaksuosuudestaan tapaamisiin liittyviä matkakustannuksia (OM:n ohje 2/2007 ja Kuntainfo 8/2012), mutta vain yli 117 euron yli menevältä osuudelta ja enintään 117 euroa. Jos elatusmaksu on esimerkiksi hyvin pieni tai elatusmaksusta on vapautettu kokonaan, ei vähennystä ole mahdollista tehdä. Tämä asettaa pienituloiset etävanhemmat vanhemmuuden toteuttamisen suhteen epätasa-arvoiseen asemaan suhteessa parempituloisiin vanhempiin, sillä matkakustannukset voivat pahimmillaan aiheuttaa melkoisen loven muutenkin niukkoihin varoihin.
- Usein, mutta varsinkin jos lapsen asuminen ei jakaudu tasan, ei etävanhemmalla ole esimerkiksi kaupungin vuokra-asuntoa hakiessaan mahdollisuutta saada niitä lapsia, jotka eivät asu hänen kanssaan, huomioiduksi tilantarvetta mitoitettaessa.
- Etävanhemmalla on mahdollisuus saada elatusmaksusta vähennetyksi vain välittömistä elinkustannuksista aiheutuneet kulut, vaikka tosiasiansa myös etävanhempi joutuu tekemään muitakin hankintoja pystyäkseen tarjoamaan vastaavat oleskelumahdollisuudet kuin varsinaisen vanhempi.
- Kouluksyytejä ei useinkaan tarjota etävanhemman luota edes silloin kun matka olisi lyhyempi (ja siten halvempi) kuin ns. varsinaisen vanhemman luota.

Vihreä Miesliike vaatii vihreitä aktiivisesti puuttumaan edellä kuvattuihin epäkohtiin.

Puoluehallituksen lausunto:

Perheiden hajoaminen on varsin yleistä, ja etävanhemmuus koskettaa nykyisin jo huomattavaa määrää lapsia ja heidän vanhempiaan. Etävanhemmuuden asianmukainen mahdollistaminen on eroperheiden lasten selkeä etu, ja siksi asiaan liittyviin epäkohtiin on kiinnitettävä huomiota.

Kuten aloitteessa todetaan, etävanhemmuuteen liittyy eräitä seikkoja, jotka voivat vaikeuttaa erityisesti pienituloisten etävanhempien asemaa.

Ongelmia voi esiintyä muun muassa vuokra-asunnon mitoituksessa sekä matka- ja muiden kulujen korvaamisessa. Näiden kysymysten ratkaiseminen lainsäädäntöteitse on kuitenkin vaikeaa, koska kyse on yksilöllisistä tilanteista, jotka myös vaihtelevat kunnittain niissä omaksuttujen käytäntöjen mukaan. Vähävaraiset ja pienituloiset voivat tarvittaessa saada apua harkinnanvaraisesta toimeentulotuesta myös etävanhemmuudesta syntyvien kulujen kattamiseen.

Puoluehallituksen mielestä tällaisia tilanteita arvioitaessa on lasten edun oltava keskeisenä ohjenuorana. Erotilanne on lapsille henkisesti vaativa, ja siksi hänen olosuhteitaan järjestettäessä pitää ottaa huomioon mahdollisimman hyvien ja kasvua tukevien olojen järjestäminen.

Päätösesitys:

Puoluekokous suhtautuu aloitteeseen myönteisesti ja vaatii etävanhempia koskevan lainsäädännön päivittämistä. Puoluekokous kehottaa eduskuntaryhmää vaikuttamaan valmisteilla olevaan lainsäädäntötyöhön ja varmistamaan etävanhemman nykyistä paremmat oikeudet sekä kehottaa vihreitä valtuutettuja ja luottamushenkilöitä eri puolilla maata olemaan aktiivisia aloitteessa mainittujen epäkohtien helpottamisessa kuntatason ohjeistusten ja käytäntöjen kehittämisellä.

3. Lapsilisän laskenta- ja jakoperusteita tulee ajanmukaistaa

Esittää: Helsingin Vihreä Seura ry

Lapsilisä on perinteisesti määritelty olevan lapsen elatukseen tarkoitettu kustannuksia korvaava etuus. Sen tarkoituksena on korvata lapsiperheille lasten elatukseen liittyviä kustannuksia. Kulukorvauksena lapsilisät ovat myös verottomia. Samasta syystä lapsilisää myös maksetaan kaikista lapsista, eikä tarveharkintaa sovelleta.

Yhteiskuntamme kärjistyvän kahtiajakautuminen ja tuloerojen kasvun vuoksi on kuitenkin syytä ottaa kriitiseen tarkasteluun lapsilisän maksatusperusteet.

Korkeimmissa tuloluokissa lapsilisän suhteellinen osuus perheen kokonaistuloista on mitätön. Tilastojen mukaan myös lapsesta aiheutuvat menot kasvavat perheen tulotason kasvaessa. Ei ole eettisesti kestävä maksaa yhteiskunnan tukia tilanteissa, joissa ne eivät tosiasiallisesti ole välttämättömiä.

Ehdotamme, että lapsilisän maksatus muutetaan sosiaalisesti oikeudenmukaisemmaksi siirtämällä sen painotusta alimpia tuloluokkia kohti. Tämä on yksinkertaisinta toteuttaa muuttamalla lapsilisät veronalaiseksi, jolloin tuloveron progressio huolehtii tulontasauksesta. Verotuksen aiheuttama lapsilisän nettotason alenema voidaan kompensoida asettamalla sen lähtötaso siten, että keskimääräistä palkkatasoa alemmissa tuloluokissa nettomääräinen lapsilisä pysyisi likimäärin muuttumattomana ja kaikkein alimmissa tuloluokissa jopa nousisi.

Puoluehallituksen lausunto:

Aloitteessa ehdotetaan, että lapsilisän maksatus muutetaan sosiaalisesti oikeudenmukaisemmaksi siirtämällä sen painotusta alimpia tuloluokkia kohti. Tämä esitetään toteutettavaksi niin, että lapsilisät muutetaan veronalaiseksi, jolloin tuloveron progressio huolehtii tulontasauksesta.

Vihreät kannattaa lapsilisää, ja puolue ajoi viime kaudella voimakkaasti sen sitomista indeksiin. Vihreät on kannattanut myös yksinhuoltajien lapsilisien tasokorotusta.

Yleisemmin lapsilisän voi ajatella olevan universaali etuus, joka on tarkoitettu kompensoimaan niitä lapsista aiheutuvia kustannuksia, joita lapsettomilla talouksilla ei ole.

Puoluehallitus katsoo, että lapsilisän asettaminen verolle asettaisi hyvätuloiset lapsiperheet ja muut hyvätuloiset taloudet keskenään epäoikeudenmukaiseen asemaan. Jos hyvätuloiset perheet eivät myöskään saisi lapsilisästä reaalisia lisätuloja, voisi se vaikuttaa pidemmällä aikavälillä hyvätuloisten perheiden veronmaksuhalukkuuteen ja hyvinvointivaltion yleiseen hyväksyttävyyteen.

Päätösesitys:

Puoluekokous hylkää aloitteen, mutta kehottaa eduskuntaryhmää löytämään muita keinoja pienituloisten lapsiperheiden toimeentulon parantamiseksi.

4. Perhevapaiden kustannusten tasaaminen

Esittää: Tampereen Seudun Vihreät Naiset ry

Lapset ovat tulevaisuuden vaikuttajia, työntekijöitä ja veronmaksajia. Tampereen Seudun Vihreät Naiset esittää, että eduskuntaryhmän tulee tarmokkaasti pyrkiä edistämään perhevapaiden kustannusten jakamista.

Nykyisellään perhevapaiden kustannusten epätasa-arvoisesta jakautumisesta kärsivät kustannusten osalta erityisesti naisvaltaisten alojen työnantajat ja urakehityksen sekä työllistymismahdollisuuksien osalta monet työuransa alussa olevat naiset. Tasa-arvolain 7§ mukaan ihmisiä ei voi asettaa eriarvoiseen asemaan raskauden tai synnytyksen takia eikä vanhemmuuden tai perhehuoltovelvollisuuden perusteella.

Naisyrittäjät ovat tärkeä naisten työllistäjä. Yrittäjistä on naisia noin kolmasosa ja valtaosa näistä naisyrittäjien yrityksistä toimii naisia työllistävillä kaupan ja palveluiden aloilla (TEM:n yrittäjyysskatsaus 2010) Kustannusten jakaminen vahvistaisi naisten asemaa yrittäjinä ja yrittäjyyden houkuttelevuutta naisvaltaisilla aloilla.

Hedelmällisessä iässä olevan naisen palkkaaminen on työnantajalle riski. Yksi lapsi maksaa tällä hetkellä työnantajalle noin 12 000 euroa. Lapsen syntymään, vauva-aikaan ja varhaislapsuuteen liittyvien kustannusten lisäksi lankeaa usein työnantajan maksettavaksi tilapäisten hoitovapaiden (sairaalan lapsen hoito), raskausajan poissaolojen kustannukset sekä useimmiten naisten käyttämä osittainen hoitovapaa lapsen aloittaessa koulun. Vaikka näistä kustannuksista osan korvaakin KELA, on yritykselle maksettavaksi jäävä kustannus huomattava. Ns. epäsuorat kustannukset eli sijaisten palkkaamisesta ja perehdyttämisestä aiheutuvat kulut sekä vanhempainvapaalta palaavan työntekijän uudelleen koulutus jäävät yksin yrityksen maksettavaksi. Euroopan sosiaalirahaston ja sosiaali- ja terveysministeriön rahoittaman hankkeen "Perhe ja ura tasa-arvosuunnittelun haasteena" mukaan nämä kustannukset näyttävät heikentävän yritysten kannattavuutta sekä yritysten palkanmaksukykyä naisvaltaisilla aloilla, ja vaikuttavat sitä kautta myös naisten ja miesten välisiin palkkaeroihin.

Naisten syrjiminen raskaudesta tai sen mahdollisuudesta johtuen ei koske ainoastaan yksityissektoria, vaan esimerkiksi naisopettajien syrjiminen raskauden perusteella on tasa-arvovaltuutettu Pirkko Mäkisen mukaan hyvin yleistä. Koko kuntasektori onkin ilmaissut toivomuksensa perhevapaista koituvien kustannusten jakamisesta oikeudenmukaisemmin (www.kuntatyönantajat.fi).

Lasten synnyttäminen, hoitaminen ja kasvattaminen ovat kovaa työtä, jolle ei ole hintalappua. Lapsia hankitaan pääasiassa vakaasta halusta ja tämä työ tiedostaen. Nyt itse lapsenhoitoon liittyvien asioiden lisäksi nainen joutuu kuitenkin usein maksamaan äitiydestä myös työurallaan.

Nuoret naiset ovat hyvin eriarvoisessa asemassa suhteessa ikäisiinsä miehiin töitä hakiessaan. Jokainen nainen on potentiaalinen äiti ja näin ollen taloudellinen riski työnantajalle. Jos rinnalla on hakija, joka tilastojen ja asenneilmapiirin valossa voidaan katsoa turvallisemmaksi saa hän todennäköisesti paikan, vaikkei pätevyydeltään olisi samalla tasolla. Naiset jäävät myös helposti pätkätöiden tekijöiksi, vaikka suorittavat jo nyt yli puolet akateemisista loppututkinnoista.

Eriarvoinen kohtelu työelämässä ei lopu varsinaisten perhevapaiden päättyessä. Pienten lasten äidit kohtaavat töitä hakiessaan tilastollisesti aivan perustellun oletuksen siitä, että tulevat käyttämään tilapäistä hoitovapaata sairaan lapsenhoitamiseksi.

Perhevapaiden jakaminen käytännössä tasaisemmin ei näytä tapahtuvan lähitulevaisuudessa. Vaikka miesten käyttämien perhevapaiden määrä on voimakkaasti kasvanut, niiden määrä on kuitenkin vain murto-osa naisten käyttämien perhevapaiden määrästä (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:69). Merkillepantavaa on, että hyvätuloiset isät käyttävät perhevapaata huonotuloisia enemmän; näin vanhempainvapaa on vaarassa jäädä sosioekonomiseksi ylellisyysasiaksi, jonka johdosta eri perheiden lapset joutuvat eriarvoiseen asemaan.

Seuraavien kymmenen vuoden aikana Suomessa jää eläkkeelle liki 700 000 henkeä. On arvioitu, että vuonna 2030 sataa työssäkäyvää kohden on hiukan yli 70 ihmistä työelämän ulkopuolella (Tilastokeskus. Työssäkäyntitilasto). Lapsen saaminen pysäyttää työelämässä etenemisen ja heikentää mahdollisuuksia vakituiseen työsuhteeseen. Huoltosuhteen kohentaminen on koko yhteiskunnan etu, ei ainoastaan perheellisten.

Lasten saamisesta ja varhaislapsuuden hoitojärjestelyistä aiheutuvien kustannusten tulisi jakautua niin, ettei niistä aiheutuisi estettä naisten työllistymiselle tai työelämässä etenemiselle nykyisenkaltaisten työnantajan kuluiksi päätyvien kovien kustannusten muodossa. Raskaus ei ole työperäinen tapaturma, eikä siitä aiheutuvien kustannusten pitäisi langeta työnantajan maksettavaksi. Raskaus ei myöskään saisi olla este työllistymiselle tai syy lyhyisiin työsuhteisiin. Kustannusten tasaaminen verovaroin tasaa kustannukset kaikkien veronmaksajien maksettavaksi eli kaikkien niiden kesken, jotka lapsista pitkällä tähtäimellä hyötyvät

Tasvina pitää kansalaisaloitetta perhevapaiden kustannusten jakamisesta (OM 16/52/2013) kannatettavana ja esittää, että vihreä eduskuntaryhmä pyrkii tarmokkaasti kaikkiin käytössä oleviin keinoihin edistämään toimia perhevapaista aiheutuvien kustannusten jakamiseksi nykyistä tasapuolisemmin.

Puoluehallituksen lausunto:

Vihreät kannattaa vanhemmuuden kustannusten nykyistä tasaisempaa jakamista. Puolueen kanta on kirjattu mm lapsipoliittiseen linjapaperiin (2010) Kuten aloitteen tekijät toteavat, vanhemmuudesta johtuvien kustannusten kasaantuminen äidin työnantajalle merkittävä syy nuorten naisten syrjintään työmarkkinoilla.

Vihreä eduskuntaryhmä on ajanut kaikkien vanhemmuudesta työnantajille aiheutuvien kustannusten tasaista jakoa työnantajien kesken. Ratkaisuksi olemme tähän ehdottaneet uudistuksen rahoittamista työnantajien sairausvakuutusmaksun korotuksella.

Hallitusohjelmaan kirjattiinkin tavoitteeksi ”työnantajille perhevapaista aiheutuvien kustannusten korvaamista korottamalla työnantajan lakisääteisestä sairausvakuutuksesta saamia korvauksia”.

Lisäksi ohjelmaan kirjattiin: ”Edellä mainitut ansioperusteisen perhevapaajärjestelmän

kehittämiseen liittyvät asiat valmistellaan kolmikantayhteistyössä työelämän osapuolten kanssa. Jatkotyössä arvioidaan ansioperusteisen perhe-vapaaajärjestelmän rahoituksen kehittämisvaihtoehdot ja kustannusten jako. Lainsäädäntömuutokset toteutetaan, kun rahoituksesta on sovittu.”

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 11.9.2012 kolmikantaisen työryhmän selvittämään kotihoidon tuen ja lasten hoitojärjestelmän joustavuuden edistämistä. Tavoitteena oli löytää keinoja parantaa työn ja perhe-elämän yhteensovitusta ja vähentää perhevapaiden aiheuttamia työurien katkoksia sekä joustavoittaa päivähoitojärjestelmän toimivuutta. Työryhmä esitti, että alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmille maksettava osittainen hoitoraha korvataan uudella joustavalla hoitorahalla.

Työryhmä esitti myös päivähoitomaksun määräytymistä tuntiperusteisesti.

Hallitusohjelman asettamasta tavoitteesta huolimatta vanhemmuuden kustannusten paremmasta jaosta ei syntynyt linjauksia.

Kuten aloitteessa todetaan, vihreiden mielestä lasten saamisesta ja varhaislapsuuden hoitojärjestelyistä aiheutuvien kustannusten tulisi jakautua niin, ettei niistä aiheutuisi estettä naisten työllistymiselle tai työelämässä etenemiselle nykyisenkaltaisten työnantajan kuluiksi päätyvien kovien kustannusten muodossa. Kustannusten jakamisen seurauksena työnantaja ei enää näkisi naisen palkkaamista miehen palkkaamista suurempana taloudellisena riskinä.

Kustannusten tasaamisen lisäksi on tärkeää tasata epäsuoria kustannuksia edistämällä hoitovastuun tasaisempaa jakautumista vanhempien kesken ja edistämällä isien perhevapaiden käyttöä lisäämällä isille korvamerkittyjen vapaiden osuutta. Vihreät kannattaa vanhempainvapaan jakamista 6+6+6-mallin mukaan, myös kotihoidon tuen vastaavaa korvamerkintää tulisi harkita.

Päätösesitys:

Puoluekokous hyväksyy aloitteen.

5. Nollatoleranssi lähisuhdeväkivaltaan

Esittää: Helsingin Vihreät Naiset ry ja Vihreä miesliike ry.

Parisuhdeväkivalta sekä muihin läheisiin ihmisiin kohdistuva lähisuhdeväkivalta ovat yleisempiä ilmiöitä kuin moni tiedostaakaan. Yli viidesosa suomalaisista on joutunut elämänsä aikana seurustelukumppanin tai puolison harjoittaman fyysisen väkivallan kohteeksi (Tuhansien iskujen maa). Perhepiirissä tapahtuvan väkivallan kohteeksi joutumista pelkää lähes 5 % suomalaisista (Tasa-arvobarometri 2012). 15-vuotiaista lapsista 20 % on joutunut vanhempiensa lievän väkivallan kohteeksi edeltäneen vuoden aikana (Lasten pahoinpitely ja seksuaalinen hyväksikäyttö). Sadat suomalaiset joutuvat vuosittain kumppanin tekemän törkeän pahoinpitelyn kohteiksi (Tilastokeskus, poliisitilastot). Suomen henkirikosluvut ovat häpeällisen korkeat.

Lievällä väkivallalla on taipumus johtaa vähitellen yhä vakavampaan väkivaltaan. Tämä kierre on katkaistava jo alkuunsa eli puuttamalla kaikkeen lieväänkin väkivaltaan. Helsingin Vihreät Naiset ja Vihreä miesliike vaativat nollatoleranssia lähisuhdeväkivaltaa kohtaan sekä seuraavien keinojen käyttöönottoa väkivallan kierteen katkaisemiseksi:

- Vihreiden on varmistettava, että neuvoloiden, lasten päivähoidon, opetuksen ja kouluterveydenhuollon resurssit ovat riittävät kaikenlaisen ja -tasaisen väkivallan havaitsemiseen ja siihen puuttumiseen. Tavoitteena on oltava se, että yhä useampi lasten vanhemmista tiedostaa lasten fyysisen kurittamisen olevan kielletty kasvatusmenetelmänä.
- Peruskoulun opetussuunnitelmissa tulee koulukiusaamisen lisäksi käsitellä ikätasoisesti väkivallattomasti toimimista ihmissuhteissa. On myös selvästi tuotava esiin, että väkivallaton vastarinta, väkivaltaisesta tilanteesta poistuminen sekä väkivallan viranomaisille ilmoittaminen eivät ole pelkuruutta vaan päinvastoin oikea toimintatapa niin

- miehille kuin naisillekin.
- Lievän väkivallan ilmoittaminen tulee voida tehdä vaivattomasti ja sellaisella tavalla, jota ei koeta liioitelluksi menettelyksi. Yhtenä esimerkkinä voisi olla sosiaalitoimen www-sivuilla oleva lomake, jolla väkivallasta tehdään ilmoitus. Ilmoituksella teon kohde voi pyytää apua itselleen sekä kertoa, haluaako hän, että myös tekijään otetaan yhteyttä. Ilmoituksesta seuraisi tarpeen mukainen tukitapaaminen ilmoittajan kanssa. Vastaava palvelu voisi toimia myös puhelimitse.
  - Kunnan on tarjottava väkivallan uhreille ja myös tekijöille matalan kynnyksen palveluita ja terapiaa sekä apua väkivallasta irtautumista varten.
  - Kuntien ei tule sulkea väkivallan kohteille tarkoitettuja turvakoteja, ellei kunta pysty tarjoamaan riittävän kattavia kaikille sukupuolille, ikäryhmille ja seksuaalivähemmistöille avoimia esteettömiä palveluita nykyisten turvakotien tilalle.
  - Poliisi ei saa syyllistää väkivallan uhria eikä vähätellä väkivallan kokemusta. Poliisin osaamista lähisuhdeväkivaltatilanteissa toimimisen suhteen on vahvistettava koulutuksella ja työnohjauksella.
  - Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin sopimus) on ratifioitava viivytyksettä. Kunnallispäättäjien on edistettävä sopimuksen edellyttämiä uudistuksia jo ennen sen ratifioimista.

Puoluehallituksen lausunto:

Aloitteessa kiinnitetään huomiota tärkeään asiaan, johon vihreillä on vahva kanta, joka on kirjattu mm. puolueen poliittiseen ohjelmaan vuosiksi 2010–2014. Vihreät ovat sitä mieltä, että lähisuhdeväkivallan tunnistamista, tilastointia ja torjumista on parannettava. Väkivallan uhan alla eläviä on suojeltava kaikissa tapauksissa mm lisäämällä turvakotien määrää. Väkivallan tekijöille ja väkivaltaa kohdanneille on oltava saatavilla riittävästi tukipalveluita ja apua.

Kuten aloitteessa todetaan, lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä on kunnallisilla palveluilla keskeinen rooli: neuvolat, päiväkodit, opetus ja kouluterveydenhuolto sekä sosiaalityö ovat avainasemassa sekä väkivallan ennalta ehkäisyssä että sen tunnistamisessa.

Lähisuhdeväkivallan torjunta onnistuu parhaiten poikkihallinnollisella yhteistyöllä, johon kunnan toimijoiden lisäksi osallistuu mm poliisi. Monissa kunnissa, esimerkiksi Vantaalla, on tehty erillisiä ohjelmia lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi.

Joissakin kunnissa lähisuhdeväkivaltaa ehkäiseviä toimia on sisällytetty turvallisuus-, rikosentorjunta- tai hyvinvointiohjelmiin tai paikallisiin turvallisuussuunnitelmiin. Sisällytettynä muihin ohjelmiin lähisuhdeväkivallan vastaiset toimet ovat vaarassa jäädä toissijaisiksi. kuntien on laadittava oma, erillinen toimintaohjelmansa, jossa esitetään yhteinen näkemys väkivaltaongelmasta ja yhteinen tahto sekä keinot asian hoitamiseksi.

Puoluehallitus kannustaa vihreitä valtuutettuja tekemään aloitteita siitä, että useampiin kuntiin saataisiin tehokas, poikkihallinnollinen ohjelma lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi. Amnesty Internationalin Suomen osaston tekemästä kuntakyselystä käy ilmi, että vielä vuonna 2005-2006 vain kuudella kyselyyn vastanneista kunnista on poliittisesti hyväksytty naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen ohjelma.

Myös Euroopan neuvosto on tarttunut ns. Istanbulin sopimuksella perheväkivallan torjuntaan. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisen ja torjumisen yleissopimus on kattavin kansainvälinen sopimus tässä asiassa. Sopimuksella tavoitellaan myös sitä, että aihe ja sen kielteiset vaikutukset yksilölle ja yhteiskunnalle saadaan laajasti kansalaisten tietoisuuteen.

Suomen tulee ratifioida Istanbulin sopimus mahdollisimman nopeasti. Lisäksi on selkiytettävä ministeriöiden ja viranomaisten työnjakoa ja yhteistyötä lähisuhdeväkivallan torjumiseksi

valtakunnallisella tasolla.

Päätösesitys:

Puoluekokous suhtautuu aloitteeseen myönteisesti ja kehottaa vihreitä luottamushenkilöitä eri puolilla maata toimimaan aloitteessa esitettyjen asioiden toteuttamiseksi. Puoluekokous esittää myös, että vihreä eduskuntaryhmä sekä ministerit edistävät osaltaan sitä, että ns. Istanbulin sopimus ratifioidaan Suomessa.

6. Naisiin kohdistuvan väkivallan selvittely ja tasapuolisuus

Esittää: Sonja Hofslagare

Raiskauksien tutkinnat ovat selvitettävä tasapuolisesti ympäri Suomea. Näyttävät, että eri puolilla Suomea naisiin kohdistuvaan väkivaltaan/raiskauksiin liittyvät tutkintapyynnöt johtavat erilaiseen käsittelyyn eri puolilla Suomea - Oulussa ja Vantaalla on huomattavasti pienempi raiskauksien selvitys prosentti esim kuin Espoossa ja Helsingissä.

Esitän, että puoluekokous velvoittaisi Vihreää eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin tällaisen eriarvoisuuden selvittämiseksi / poistamiseksi viranomaisten käytännöistä niin, että asuinpaikastaan riippumatta Suomessa väkivaltaa kokenut saisi yhdenvertaisen kohtelun / käsittelyn asialleen.

Puoluehallituksen lausunto:

Oikeusministeriössä on valmisteilla lainmuutos, jossa tarkistetaan raiskausrikoksia koskevaa lainsäädäntöä. Hallituksen esityksen tulisi olla eduskunnan käsittelyssä viimeistään syksyllä, sillä hallituksen esityksen luonnoksen on oltava valmis viimeistään 31.5.2013.

Valmistelussa olevien ehdotusten toteutuessa nykyistä useammat seksuaalista itsemääräämisoikeutta loukkaavat teot tulisi rangaista raiskauksena. Uudistus merkitsisi rangaistusten tiukentamista. Vihreät ovat kannattaneet muutoksia.

Lainmuutosta valmistellut työryhmä perehtyi myös aloitteen tekijän esiin nostamiin alueellisiin eroihin käsittelyssä. Tarkastelussa kävi ilmi, ettei sillä, mikä tuomioistuimien asian käsittelee, ole vaikutusta rangaistuksen ankaruuteen. Tästä huolimatta työryhmä havaitsi, ettei oikeuskäytäntö kuitenkaan ole yhtenäistä. Rangaistusten ankaruuden asemesta eroja on siinä, mitä tunnusmerkistöjä rikoksiin sovelletaan.

Esimerkiksi Rovaniemellä ja Helsingissä sovelletaan muuta maata vähemmän sukupuoliyhteyden pakottamista koskevaa säännöstä, toisaalta Rovaniemellä syyksi luetuista raiskausrikoksista suurempi osa otsikoidaan törkeiksi. Erot voivat johtua joko poliisin tai syyttäjien poikkeavista käytännöistä, tapausten alueellisista eroista taikka eroista tuomioistuinten tulkintakäytännössä.

Tulevan lainmuutoksen toivotaan helpottavan tulkintaa ja yhtenäistävän käytäntöjä niin, että rikoksen uhrin ei olisi keskenään epätasa-arvoisessa asemassa. Esimerkiksi teko, joka nykyisin rangaistaan sukupuoliyhteyden pakottamisena, olisi jatkossa rikosnimikkeeltään "raiskaus". Samalla teon enimmäisrangaistus korotettaisiin kolmesta vuodesta neljään vuoteen vankeutta.

On hyvä, että raiskausrikoksia koskevaa lainsäädäntöä tarkistetaan. Vaikka rikosprosessissa käsiteltävien raiskausrikosten määrä on kasvanut, vain osa raiskausrikoksista tulee poliisin tietoon ja käsiteltäväksi. Etenkin uhritutkimusten perusteella valtaosa seksuaalirikollisuudesta jää piilorikollisuudeksi. Muuttamalla lainsäädäntöä voidaan kannustaa raiskauksen uhreja ilmoittamaan heihin kohdistetut rikokset.

Päätösesitys:

Puoluekokous kannattaa raiskausrikoksia koskevan lainsäädännön kiristämistä ja vaatii rangaistuskäytännön yhdenmukaisuuden tarkempaa seuranta.

7. Viinien ja oluiden ulosmyynti ravintoloista sekä pientuottajilta sallittava

Esittää: Kalevan vihreät - Kalevi ry, Tampereen vihreät nuoret - Virnu ry ja Tampereen vihreät ry

Kokonaisen viinipullon tai muutaman miedon alkoholiannoksen, kuten olut- tai siideripullon myynti ravintolasta asiakkaille ravintolan ulkopuolelle tulisi sallia. Samalla tilaviinintuottajille annettu oikeus myydä tuotteitaan tiloiltaan suoraan kuluttajille tulisi ulottaa myös kotimaisiin pienpanimoihin, jotka ovat olleet toistaiseksi sorretussa asemassa.

Ulosmyyntiin ei kuitenkaan tule suhtautua kevyesti, eikä esimerkiksi ulosmyynnin aikatauluja tulisi laajentaa nykyisestä. Ongelmien välttämiseksi myyntiaika ja muutkin rajoitteet voisivat toimia ruokakauppojen sääntöjen mukaan: ulosmyynti voisi esimerkiksi loppua iltayhdeksältä, ja kuten ravintoloissa yleensäkin, myyntiä päihtyneille ei sallittaisi.

Muutos parantaisi myös markkinoiden toimintaa: Alkon vähittäismyyntimonopoli ei rajoittaisi pienten paikallisten olutvalmistajien markkinoille pääsyä samaan tapaan kuin nykyään. Viini- tai laatuolutostoksille ei tarvitsisi myöskään aina välttämättä lähteä paikalliseen hypermarkettiin, vaan ruokajuomansa voisi hakea kortteliravintolasta. Samalla myös erilaisten ravintoloiden palvelutarjonta paranisi, jolla olisi omat positiiviset vaikutuksensa lähipalveluihin laajemminkin.

Ravintoloiden alkoholimyynni on tarkasti valvottua, luvanvaraista ja lisäksi alkoholia myyvä henkilö tarvitsee siihen koulutuksen ja luvan. Onkin syytä uskoa, että ulosmyynnin valvonta tapahtuisi vähintään yhtä valvotusti kuin tavallisissa elintarvikeliikkeissä. Samaa tapaan myynnin valvonta pienpanimoilla olisi varmasti yhtä korkealla tasolla kuin suomalaisilla marjaviinituloillakin.

Vihreiden muuhun alkoholipoliittiseen linjainvetoon aloitteella ei olisi vaikutusta. Alkoholin kulutusta tulisi edelleen säädellä niin alkoholiverotuksen kuin tarjonnan rajoituksenkin keinoin.

Puoluehallituksen lausunto:

Suomalaisen alkoholipolitiikan keskeisenä tavoitteena on alkoholin haittojen vähentäminen. Tähän on pyritty ennen kaikkea alkoholijuomien hinnan ja saatavuuden säätelyllä.

Viini-, olut- ja siideripullojen ulosmyynti ravintoloista helpottaisi alkoholijuomien saatavuutta, kun kansalainen voisi käydä ostamassa haluamansa tuotteen läheisestä ravintolasta. Aloitteen mukaisesti myynnissä tulisi noudattaa alkoholimyynnin yleisiä ehtoja eli sitä ei sallittaisi kello 21:n jälkeen eikä päihtyneille henkilöille.

Näin ollen ei voitane arvioida, että ulosmyynnin salliminen näillä reunaehdoilla aiheuttaisi havaittavaa lisäystä alkoholin kokonaiskulutukseen. Lisäksi on todennäköistä, että ravintolasta ulos myytyjen pullojen hinnat olisivat verrattain korkeat, mikä osaltaan hillitsisi väärinkäyttöä.

Alle 13-prosenttisten tilaviinien myynti on valtioneuvoston asetuksen nojalla sallittu valmistuspaikan välittömässä läheisyydessä kello seitsemästä 21:een. Myyntiajat ovat yhdenmukaiset kioskien, huoltamoiden ja kauppojen myyntiaikojen kanssa. Tilaviinien myynnin sallimisen on katsottu edistävän maaseudun elinkeinoja sekä matkailua. Tilaviinimyynnillä ei ole todettu olevan haitallisia vaikutuksia esimerkiksi alkoholijuomien lisääntyneenä kulutuksena.

Tältä pohjalta olisi hyvin kannatettavaa, että myös pienpanimoiden olisi mahdollista myydä tuottamiaan oluita panimon yhteydessä. Myös tämä edistäisi maaseudun elinkeinoja ja tukisi matkailua. Samassa yhteydessä voisi harkita sääntelyn vapauttamista myös yli 13-prosenttisten, pientuottajien valmistamien juomien, esimerkiksi tilalikköörin suhteen.

Päätösesitys:

Puoluekokous toteaa, että aloitteen ehdotusten toteuttaminen helpottaisi jonkin verran alkoholijuomien saatavuutta. Ravintoloista ulosmyynti ja pienpanimo-oluiden sekä tilalikköorien myynnin mahdollistaminen seuraamuksena alkoholihaittojen lisääntyminen ei vaikuta todennäköiseltä. Aloitteen toteutuminen lisäisi kansalaisten valinnanmahdollisuuksia ja edistäisi kotimaista pienyritystä, olut- ja viinikulttuuria sekä matkailua. Puoluekokous kehottaa eduskuntaryhmää aloitteellisuuteen asian tiimoilta.

8. Painokkaampaa ruokapolitiikkaa

Esittää: Espoon Vihreät Naiset ry.

Ruoantuotanto on keskeinen yhteiskunnallinen, sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kysymys ja siten myös yksi merkittävimmistä asioista politiikassa. Se koskee meitä kaikkia. Vaikuttamalla siihen, miten ruokaa tuotetaan pystymme vaikuttamaan suuresti niin ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, sosiaaliseen oikeidenmukaisuuteen, eriarvoisuuden, jopa köyhyyden ja nälän torjumiseen. Vaikutamme valinnoillamme samalla niin luonnon monimuotoisuuden säilymiseen kuin ylipäättään koko elämäntapamme kestävyys. Ruokajärjestelmän oikeudenmukaisuus on iso osa koko talouden vakautta ja tasapainoa.

Käytännössä tämä merkitsee esimerkiksi:

- Tukea toimille, jotka edistävät omavaraisuutta ja ruokasuvereniteettia, paikallisen tuotannon mahdollisuuksien parantamista monikansallisten yhtiöiden sijaan. Esimerkiksi viljelijöiden mahdollisuutta hyödyntää ja itse jalostaa ilman esteitä paikallisia siemenkantoja ja säilyttää perinteisiä lajikkeita, kuluttajille mahdollisuuksia vaikuttaa siihen miten ja missä heidän ruokansa tuotetaan sekä paikallisen ja myös pienimuotoisen elintarvikejalostustoiminnan toimintaedellytysten parantamista. Missä on Vihreiden todellinen panostus siihen, että kaikille on mahdollista kestävästi tuotetun ja terveellisen ruoan hankkiminen asuinpaikasta ja tulotasosta riippumatta?
- Uusiutumattomista luonnonvaroista riippumatonta ja agro-ekologisiin ratkaisuihin perustuvaa maataloutta, joka kierrättää tehokkaasti ravinteita ja suosii niin maatalouden kuin luonnon monimuotoisuutta. Unionin maataloustukien viherryttämisen vesittämissäpyrkimykseen on vaikutettava nyt. Missä on Vihreiden kampanjointi?
- Ruoan alkuperän ja tuotantotapojen läpinäkyvyyden ja jäljitettävyyden parantamista. Esimerkiksi Unionin sisällä on eroja eri maiden tehokkuudessa panna täytäntöön ruoantuotannon turvallisuuteen ja eettisyyteen liittyviä vaatimuksia. Myös unioniin tuotavilla elintarvikkeilla tulisi olla samat säännöt kuin EUn sisällä tuotetuilla. Missä on Vihreiden aktiivinen ja näkyvä ruokapolitiikka ja yhteistyö muiden maiden Vihreiden kanssa?

Vihreillä on mainio ruokapoliittinen ohjelma ja kiitetty maatalouspoliittinen ohjelma, mutta käytännön poliittisessa toiminnassa näitä ei ole nostettu selkeästi esiin. Siksi esitämme, että Vihreiden tulisi painokkaammin pyrkiä vaikuttamaan ruoantuotantoa koskevassa politiikassa. Näitä asioita on edistettävä sekä paikallisella kunta- ja kaupunkitasolla, valtakunnallisella tasolla että Euroopan unionin jäsenenä sekä globaalisti.

Vihreistä poliittisesta toimijakentästä löytyy osaamista ja innostusta näissä asioissa, pystymme tarjoamaan hyviä uusia visioita ja innostamaan. Nostetaan osaamisemme paremmin esille!

Puoluehallituksen lausunto:

Kuten aloitteessa mainitaan, Vihreillä on erillinen ruokapoliittinen linjapaperi (*Sydämen ja omantunnon lautanen*, 2010), joka puuttuu useisiin aloitteessakin esitettyihin asioihin. Sen lisäksi ruokapoliittisia tavoitteita on linjattu mm. EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa käsittelevässä CAP-

linjapaperissa (2012), ympäristöohjelmassa (2011) ja myös maaseutuohjelmassa (2008). Puolueen linjaamat tavoitteet vastaavat aloitteessa esitettyjä, mutta aloitteessa toivotaan näiden asioiden ponnekkaampaa ajamista.

Kuntatasolla vihreät ovat monissa kunnissa toimineet aktiivisesti kestävien ruokahankintojen puolesta. Vihreiden valtuutettujen tekemistä aloitteista on koottu aloitepankki, josta löytyy aloitteita mm. seuraavista aiheista: eettisten ohjeiden ja ympäristökriteerien lisääminen hankintoihin, GMO-vapaa kunta, kasvisruokailun lisääminen kouluissa ja joukkoruokailussa, lähi- ja luomuruoan käytön lisääminen laitosruokailussa, Reilun kaupan tuotteiden käytön lisääminen, ruokahankintojen muuttaminen vähemmän ilmastoa kuormittaviksi. Aloitepankin kautta valmistelutyö saadaan laajemman joukon käyttöön.

Aloitteiden tekemistä on helpotettu myös tuottamalla valtuutetuille aloitepohjia teemoista, jotka sopivat aloitteiksi useampaan kuntaan. Muutama vuosi sitten Vihreitä valtuutettuja kannustettiin tekemään aloitteita luomu- ja lähiruoan käytön edistämiseksi välittämällä valmis aloitepohja valtuutettujen sähköpostilistan kautta. Lisäksi aloitepankista muistutetaan tasaisin väliajoin.

Puoluetoimistolla ei ole ollut resursseja seurata kattavasti vihreiden valtuutettujen tekemiä aloitteita tai niiden menestymistä, mutta tiedonkulkua on parannettu mm. perustamalla vihreille luottamushenkilöille oma fb-ryhmä, jossa hyviä käytäntöjä voi helposti jakaa. Lisäksi vihreille valtuutetuille lähetetään säännöllisesti infoviestejä, joissa ruokateemaa voidaan pitää esillä.

Valtakunnan politiikassa luomualan kehittämisohjelma on loppusuoralla. Sikojen hyvinvointiin on tulossa parannuksia, mutta siirtymäaika on turhan pitkä. Tuotantoeläinten olojen kannalta on tulossa tärkeä eläinsuojelulain kokonaisuudistus, jossa Vihreät aikoo ajaa eläimille parempia oloja ja mahdollisuutta lajityypilliseen käyttäytymiseen.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) uudistuksessa vihreät ovat pitäneet esillä monimuotoista ja ympäristövastuullista tuotantoa ja tukeneet viherryttämistoimia. Valitettavasti monet viherryttämistoimet ovat kuitenkin päässeet vesittymään prosessin aikana. Parlamentti muun muassa hyväksyi elintarvikkeiden pakkausmerkintöjä koskevan asetuksen. Vihreät olisivat halunneet alkuperämerkintöjä kaikille eläintuotteille sekä tiukempia ja kattavampia pakkausmerkintöjä. Uusien sääntöjen mukaan kuluttajia ei saa johtaa harhaan pakkauksen ulkoasulla tai väärillä kuvilla. Satu Hassi on ollut parlamentissa mukana vastustamassa eläinten kloonauksen sallimista.

Päätösesitys:

Puoluekokous merkitsee aloitteen tiedoksi ja kehottaa jatkossakin pitämään ruokapolitiikan vihreitä tavoitteita esillä sekä edistämään niiden toteutumista niin paikallisesti kuin maailmanlaajuisestikin.

9. Kohti eläinystävällisempiä valintoja

Esittää: Jukka Väisänen

Vihreät on onnistunut luomaan itsestään Suomen uskottavimman ja parhaimman ympäristöpuolueen. Luonto on otettu hienosti huomioon. Sen sijaan moni eläimiin kohdistuva asia olisi hyvä korjata eläinystävällisempään muotoon. Tässä seuraavassa on muutama epäkohta, jotka tulisi korjata.

1. Eräs turhimpia eläintuotteita on karmiini eli E120-koodilla tunnettu väriaine, jota käytetään esimerkiksi huulipuniin, makeisiin, juomiin ja muihin elintarvikkeisiin. Yleensä esimerkiksi berliininmunkki on värjätty tällä aineella. Animalian verkkosivujen mukaan se on peräisin kuivatuista hyönteisistä, kokkiniilikirvoista. 500 grammaa karmiinia varten on tapettava 70 000 kokkiniilikirvaa. Tämä väri on kuitenkin korvattavissa esimerkiksi punajuurivärillä E162.

2. Liivate estää kasvissyöjiltä monien valmistuotteiden käytön. Liivate eli gelatiini on Animalian verkkosivujen mukaan proteiini, jota eristetään yleensä teurastettujen sikojen sisäelimestä ja joskus myös vasikoiden sisäelimestä. Sitä käytetään esimerkiksi jogurteissa, vanukkaissa ja jäätelössä, mutta myös alkoholijuomissa kirkasteena. Koska liivate on kuolluteläinperäinen tuote, tulisi sen käyttö rajata vain kuolluteläinperäisiin tuotteisiin, kuten lihajalosteisiin ja muuten korvata esimerkiksi pektiinillä (E440) tai agar-agarilla.

3. Moni kasvissyöjä käyttää maitotuotteita ja juustoja, joissa käytetään joko mikrobiologista juoksutetta tai eläinperäistä juoksutetta. Jälkimmäisestä tulisi päästä eroon, koska se on korvattavissa edellisellä. Siirtymäajalla pakkauksien tuoteselostuksiin tulisi pakolliseksi merkitä, onko juuston juoksute mikrobiologinen (mb) vai eläinperäinen (ep).

4. Monia akvaariokalalajeja tuotetaan ruokana elintarvikkeiksi. Yleisempiä esimerkkejä ovat thairuokakaupoissa säilykepurkeissa myytävät guramifileet, jotka voivat olla guramia tai akvaristeille vielä tutumpia rihmakaloja. Samoin eräällä isolla kauppaketjulla on valikoimissaan pangasius-fileitä, jotka ovat akvaristeille tuttuja haimonneja. Näiden akvaariokaloiksi tuotettavien ja lemmikkeinä pidettävien kalojen käyttäminen elintarvikkeina Suomessa on eettisesti yhtä arveluttavaa kuin kissa- tai koiraturkkien pitäminen. Näin ollen tulisi kieltää akvaariokaloina myytävien kalojen elintarvikekäyttö kokonaan Suomessa.

Esitän näin ollen, että Vihreiden puoluekokous ottaa suunnan kohti eläineettisempää toimintaa ja toteaa edellä mainitut asiat kannakseen sekä pyytää Vihreää eduskuntaryhmää tekemään lakialoitteet 1. E120-väriaineen kieltämiseksi, 2. liivatteen rajoittamiseksi vain kuolluteläinperäisten tuotteiden piiriin, 3. eläinperäisen juoksutteen kieltämiseksi ja siirtymäajalla juoksutetyypin merkinnän pakolliseksi saamiseksi sekä 4. akvaariokaloina pidettävien kalojen elintarvikeena myymisen kieltämiseksi.

Puoluehallituksen lausunto:

Vihreät on sitoutunut edistämään eläinten oikeuksia ja hyvinvointia. Periaateohjelmassa todetaan: ”Kaikilla eläimillä, myös tuotantoeläimillä, on oikeus lajityypilliseen ja hyvään elämään ilman ihmisen aiheuttamaa kärsimystä.”

Kuluttajat voivat omilla valinnoillaan edistää eläinten hyvinvointia välttämällä tarpeetonta kärsimystä aiheuttavia tuotteita, suosimalla luomuruokaa ja vähentämällä eläinkunnan tuotteiden käyttöä. Tueksi kuluttajat tarvitsevat kuitenkin tietoa raaka-aineiden valmistusmenetelmistä ja kulutusvalintojen vaikutuksista.

Vihreät pyrkii lisäämään kuluttajien valinnanmahdollisuuksia esimerkiksi edistämällä eläintuotannon eettisyydestä ja ruuan kasvisperäisyydestä kertovia merkintöjä. Vihreät pyrkii myös edistämään kasvipäristen vaihtoehtojen houkuttelevuutta ja rajoittamaan eläinperäisten raaka-aineiden käyttöä silloin, kun toimivia kasvipärisiä vaihtoehtoja on tarjolla. Käytännössä pakkausten merkintöjä koskevat säännökset ja eläinraaka-aineiden käytön rajoitukset kannattaa lähtökohtaisesti pyrkiä toteuttamaan vähintään EU:n tasolla.

Päätösesitys:

Puoluekokous kannustaa eduskuntaryhmää ja vihreitä europarlamentaarikkoja jatkamaan työtä eläintuotannon eettisyyttä ja kasvisperäisyydestä kertovien tuotemerkintöjen kehittämiseksi, edistämään kasvipäristen vaihtoehtojen houkuttelevuutta sekä rajoittamaan eläinperäisten raaka-aineiden käyttöä silloin, kun toimivia kasvipärisiä vaihtoehtoja on tarjolla.

10. Aurinkolämpöaloite

Esittää: Suur-Leppävaaran Vihreät ry

Yli 80 % vähennys kasvihuonepäästöissä Suomessa on käytännössä mahdotonta ilman laajamittaista aurinkolämmön käyttöönottoa kaukolämmön tuotannossa.

Aurinkolämmön käyttöönotto on osa Suomen energiastrategiaa (2013 päivitys). Aurinkolämmön käyttö kaukolämmön tuotannossa (SDH, Solar District Heating, ks. <http://www.solar-district-heating.eu/SDH.aspx>) on taas voimakkaasti kasvava aurinkolämmön sovellus. Voidaan esittää arvio että aurinkokaukolämpö on seuraavan kahden vuosikymmenen suurin muutos kaukolämmön osalta.

Aurinkokaukolämmön tuotantokustannus ei ole merkittävästi kalliimpi verrattuna hiilellä tai maakaasulla tuotettuun kaukolämpöön ja on selkeästi edullisempaa kuin öljyllä tuotettu kaukolämpö. Siten lisäkustannukset kaukolämpöasiakkaille ovat hyvin kohtuullisia.

Suomessa olosuhteet aurinkolämmön käyttöönotolle kaukolämmön tuotannon yhteydessä ovat poikkeuksellisen hyvät. Pääosa aurinkolämmön tuotannosta sattuu kesäkuukausille, kun sähkön hinta on tulevaisuudessa alimmillaan, kiitos erityisesti mittavan aurinkosähkön määrän kasvun. Kohtuullinen aurinkolämmön lisäys kaukolämmön tuotantoon vaikuttaisi siis vain marginaalisesti sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitosten kannattavuuteen.

Esitämme että Vihreät ajavat nopeaa aurinkolämmön käyttöönottoa kaukolämmön tuotannossa. Kaukolämpöyhtiölle tulee asettaa 5 % aurinkolämpövelvoite vuodelle 2020, jonka se voi toteuttaa joko tuottamalla itse kaukolämpöä tai ostamalla aurinkolämmön kaukolämpöverkkoon liittyneiltä kiinteistöiltä. Kaukolämpöverkkoon liittyneiden asiakkaiden omaan käyttöön tuottama aurinkolämpö voidaan myös laskea mukaan velvoitetta täytettäessä, mikäli sille on luotettava mittaus.

Kaukolämpöyhtiöille tulisi myös määrätä velvoite ostaa aurinkolämpöä asiakkailtaan, kunnes aurinkolämmön kokonaismäärä ylittää 5 %. Ostohinta aurinkolämmölle voisi olla 80 % kaukolämmön myyntihinnasta ja hyvytys tapahtuisi nettomittausta käyttäen.

Puoluehallituksen lausunto:

Vihreiden tavoitteena on rakentaa Suomesta kestävä ja päästöneutraali yhteiskunta. Tämä edellyttää pitkällä aikavälillä päästötöntä, tehokasta ja kotimaiseen uusiutuvaan energiaan perustuvaa energiataloutta.

Tapoja siirtyä käytännössä lähes päästöttömään energiantuotantoon tarkasteltiin Vihreiden Oras Tynkkysen johdolla viime hallituksen laatimassa valtioneuvoston tulevaisuusselonteossa pitkän aikavälin ilmasto- ja energiapolitiikasta. Selonteon skenaarioiden mukaan Suomen päästöjä on mahdollista leikata vähintään 80 prosenttia vuosisadan puoliväliin mennessä usein eri tavoin.

Aurinkosähkön ja -lämmön kilpailukyky on viime vuosina parantunut olennaisesti teknologian ja markkinoiden kehittyessä. Yhä useammassa tilanteessa aurinko tarjoaa Suomessakin kohtuuhintaisen vaihtoehdon saastuttaville energianlähteille, kunhan yhteiskunta kannustaa alkuun.

Suomi on sitoutunut nostamaan uusiutuvan energian osuuden 38 prosenttiin energian loppukulutuksesta vuosikymmenen loppuun mennessä. Erillisiä tavoitteita eri energiamuodoille on asetettu tämän ja edellisen hallituksen ilmasto- ja energiastrategioissa.

Vuonna 2013 julkaistussa hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa linjataan, että kivihiihen voimalaitoskäyttöä syrjäytetään mm. aurinkolämmöllä. Käytännön toimenpiteistä päätetään vuosien 2013 ja 2014 kehysmenettelyjen yhteydessä. Strategiassa esitetään myös lukuisia toimenpiteitä sähkön pientuotannon edistämiseksi. Aurinkovoimalle perustetaan strategian mukaisesti testi- ja

demonstraatioalustoja. Ministeriö rahoittaa myös hanketta, jossa selvitetään erikseen sekä keskitettyä aurinkolämmöntuotantoa että kiinteistökohtaista aurinkolämmöntuotantoa, jonka ylijäämätuotanto voitaisiin syöttää kaukolämpöverkkoon.

Uusiutuvaa energiaa voi lisätä eri tilanteissa monin eri tavoin. Aurinkokaukolämpö on yksi houkutteleva vaihtoehto.

Yksityiskohtaisen sääntelyn vaarana on johtaa osaoptimointiin ja kustannusten heikkenemiseen. Siksi energiayhtiöille kannattaa jättää vapaus valita parhaaksi katsomansa keinot, kunhan päästöt vähenevät ja uusiutuvan energian osuus kasvaa riittävän nopeasti.

Vihreät on jo vuosia ajanut vihreän sähkön hajautetun pientuotannon edistämiseen nettolaskutusta eli netotusta. Energiayhtiöt kannattaa velvoittaa ostamaan uusiutuvilla tuotetun sähkön lisäksi lämpöä.

Päätösesitys:

Puoluekokous kannustaa eduskuntaryhmää ja hallitusryhmää huolehtimaan myös aurinkosähkön ja -lämmön kannustimista mm. energia- ja ilmastostrategiaa toimeen pantaessa sekä puhtaan energian ohjelman toimenpiteiden valmistelussa.

11. Kiinteistöveron käyttö ympäristöystävällisen asumisen edistämiseksi

Esittää: Cornelius Colliander

Kiinteistöveroa pitäisi säätää siten että se rohkaisisi ympäristöystävälliseen asumiseen. Veron alentamisperusteina voisivat olla kiinteistön lämmitystapa, jätevesiratkaisut sekä muut ympäristöön vaikuttavat tekijät.

Fastighetsskatten borde graderas så att den uppmuntrar till ett mera miljövänligt boende. Detta skulle gälla husenas uppvärmning, avloppslösningar samt andra faktorer som påverkar miljön.

Puoluehallituksen lausunto:

Vihreän verouudistuksen tarkoituksena on verottaa enemmän sitä, mitä halutaan vähemmän, kuten päästöjä ja luonnonvarojen kulutusta. Samalla voidaan verottaa vähemmän sitä, mitä halutaan enemmän, erityisesti työn tekemistä ja teettämistä.

Vihreään verouudistukseen kuuluu myös nykyisten verojen uudistaminen ympäristökuormitusta vähentävään suuntaan. Tämä ja edellinen hallitus ovat mm. porrastaneet auto-, ajoneuvo- ja polttoaineiden valmisteverot päästöjen mukaan.

Periaatetta kannattaa laajentaa myös muuhun taloudelliseen ohjaukseen. Esimerkiksi kannattaa selvittää, voidaanko autoetu porrastaa päästöjen mukaan.

Edellinen hallitus selvitti mahdollisuuksia porrastaa kiinteistövero. Porrastukseen liittyy erinäisiä haasteita.

Yksinkertaisin malli on muuttaa kiinteistöverosta säädettyä lakia niin, että kunta voi halutessaan määrätä alennetun veron kiinteistöille, jotka ovat todistettavasti erityisen energiatehokkaita ja vähäpäästöisiä. Näin voidaan kannustaa rakennuttajia ja kiinteistöjen omistajia pienentämään omaa hiilijalanjälkeään tavalla, joka jättää kunnille niiden itsehallintoon sopivaa liikkumavaraa.

Päätösesitys:

Puoluekokous kannustaa eduskuntaryhmää toimimaan niin, että kunnat voivat halutessaan edistää kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamista kiinteistöveroa porrastamalla.

Järjestölliset aloitteet

12. Moniväri­lappuäänestys (siirtoäänivaali STV) puoluekokouksiin

Esittää: Vihreä miesliike ry.

Puoluekokousedustajille tulisi jatkossa jakaa vihreän ja punaisen pikaäänestyslapun lisäksi ainakin 3 - 5 muutakin väri­lappua. Näin voitaisiin äänestää 5 - 7 ehdotuksesta yhtä­kään: jokainen nostaisi parhaana pitämänsä vaihtoehdon lapun. Niin kauan kuin mikään vaihtoehto ei saa yli puolta annetuista äänistä, puheenjohtaja julistaa vähiten ääniä saaneen ehdotuksen pudonneeksi ja tämän kannattajat voivat nostaa jonkin jäljellä olevan ehdotuksen lapun.

(Kerralla voidaan poistaa useampikin kuin yksi vaihtoehto, jos niiden äänimäärien summa ei ylitä minkään jäljelle jäävän vaihtoehdon äänimäärää. Jos vaihtoehtoja on vielä enemmän kuin lappuja, voidaan soveltaa. Värisokeiden varalta värien nimetkin kirjoitetaan lappuihin.)

PERUSTELUT:

Tämä on sekä demokraattisempi ja puolueettomampi että usein nopeampikin kuin aiemmin käytetty kahden lapun JAA/EI-malli ("parlamentaarinen äänestystapa"). Tämä siirtoäänivaali (STV) asiantuntijoiden keskuudessa hyvin suosittu malli. Täydellistä äänestystapaa ei ole, mutta STV lienee näin yksinkertaisesti tavoista selvästi "demokraattisin". Se vastaa presidentinvaalia, jossa on kahden kierroksen sijasta kierrosten määrä on yhtä vaille ehdokkaiden lukumäärä.

Kokouksissa tyypillisesti käytetään kahden lapun mallia, jossa äänestetään vaihtoehtoja vastakkain ja sitten seuraava vaihtoehto voittajaa vastaan jne., kunnes kaikista ehdotuksista on äänestetty ja siis kaikki paitsi yksi ovat hävinneet jollekin toiselle ehdotukselle.

Kokoustekniikan kurseillakin opetetaan taktikoimaan niin, että junttaporukka äänestää aina sitä vaihtoehtoa vastaan, joka voisi voittaa heidän lempivaihtohehtonsa, niin että viimeisessä äänestyksessä tätä lempivaihtoehtoa vastassa onkin vain jokin surkea vaihtoehto, ja näin ollen junttaporukka voittaa, vaikka enemmistö pitäisi sitä pahinta kilpailijaa parempana. Ehdotetussa moniväri­lappuäänestyksessä sitä surkeinta vaihtoehtoa voi kannattaa vain oman lempivaihtohehtonsa kustannuksella, koska kaikki vaihtoehdot ovat yhtä­kään mukana.

Vastaava äänestyksen vääristyminen voi tapahtua myös vahingossa. Jos esimerkiksi eri jäsenmaksuen kannatukset ovat:

A 40 %: 0 euroa

B 35 %: 30 euroa

C 25 %: 100 euroa

ja ensimmäisenä äänestetään A vastaan B, vaihtoehto B häviää ja jäsenmaksuksi tulee viimeisessä äänestyksessä 0 tai 100 euroa, vaikka 75 %:n mielestä B on parempi kuin C ja 60 %:n mielestä B on parempi kuin A. Moniväri­äänestyksessä vaihtoehto C putoaisi ensimmäisenä ja sitten B voittaisi A:n. Toisilla luvuilla moniväri­äänestyksessäkin voi "väärä" vaihtoehto voittaa, mutta se on selvästi harvinaisempaa kuin kaksiväri­äänestyksessä.

Lisäksi moniväri­lappuäänestystavassa äänestäjän ei yleensä tarvitsisi osata verrata toisiinsa huonoimpia vaihtoehtoja kuten usein kaksiväri­lappuäänestyksessä, vain valita kulloinkin paras vaihtoehto. Äänestys nopeutuisi monin tavoin. Jos vaihtoehtoja on 6, se vaatii kaksiväri­äänestyksessä aina 5 äänestystä, joissa ehkä välillä joudutaan laskemaan kaikki annetut äänet. Moniväri­äänestyksessä voisi jo yksi äänestyskerta riittää, jos jokin vaihtoehto saisi heti enemmistön.

Moniväri­lappuäänestyksessä myös usein näkisi heti, mikä on epäsuosituin vaihtoehto (tai jos on

kaksi suunnilleen yhtä epäsuosittua, ehkä näkisi heti, että niiden summa ei ylitä minkään muun vaihtoehdon äänimäärää, joten ne voi pudottaa kerralla pois). Ellei näkisi, riittäisi laskea vain epäsuosituimpien vaihtoehtojen äänimäärät eli hyvin pieni määrä annetuista äänistä, koska jo siitä näkisi, mikä vaihtoehdoista on epäsuosituin. Myös ääntenlaskuvirheet vähenisivät.

Puoluehallituksen lausunto:

Vihreä miesliike ry:n aloite koskee puoluekokouksessa käytettävän äänestysjärjestyksen muuttamista. Aloitteen mukaan puoluekokousedustajille tulisi jatkossa jakaa vihreän ja punaisen pikaäänestyslapun lisäksi ainakin 3–5 muutakin värilappua. Näin voitaisiin äänestää 5–7 ehdotuksesta yhtäikaa: jokainen nostaisi parhaana pitämänsä vaihtoehdon lapun. Niin kauan kuin mikään vaihtoehto ei saa yli puolta annetuista äänistä, puheenjohtaja julistaa vähiten ääniä saaneen ehdotuksen pudonneeksi ja tämän kannattajat voivat nostaa jonkin jäljellä olevan ehdotuksen lapun.

Aloitteen laatija kutsuu äänestysjärjestystä monivärilippuäänestykseksi ja siirtoäänivaaliksi (STV). Puoluehallituksen vastauksessa äänestystavasta käytetään vain nimitystä monivärilippuäänestys tai tyhjentävä äänestys (englanniksi ”exhaustive ballot”). Tyhjentävä äänestysjärjestys on käytössä monissa kansainvälisissä organisaatioissa ja se on jossain määrin yleinen anglosaksisissa maissa. Tyhjentävää äänestystä käyttää muun muassa kansainvälinen olympiakomitea valitessaan olympiakaupunkia. Huomionarvoista on, että aloite ei koske vaaleja (eli henkilövalintoja) eikä siinä ilmaista preferenssijärjestystä niin kuin siirtoäänivaalissa, joten STV:stä ei ole kyse. Aloitteessa mainitut STV:n hyvät puolet eivät niin muodoin koske aloitetta.

Aloitteen perusteluksi on esitetty kahta perustelua: nopeus ja taktikoimattomuus. Alla tarkastellaan näistä ensin nopeutta ja sen jälkeen taktikoimattomuutta.

Tällä hetkellä puoluekokouksessa käytetään useimmiten parlamentaarisiin äänestysjärjestyksiin kuuluvaa yksityiskohtaista äänestysjärjestystä. Yksityiskohtaisessa äänestysjärjestyksessä pannaan ensiksi vastakkain kaksi pohjaesityksestä eniten poikkeavaa esitystä. Äänestyksessä voittanut esitys pannaan vastakkain pohjaesityksestä seuraavaksi eniten poikkeavan kanssa ja niin edelleen, kunnes kaikki pohjaesityksestä poikkeavat esitykset on käsitelty. Tämän jälkeen viimeisen muutosesitysten välisen äänestyksen voittaja asetetaan pohjaesitystä vastaan. Yksityiskohtainen äänestysjärjestys edellyttää N:ää ääntenlaskua, kun muutosehdotuksia on tehty N kappaletta.

Ehdotettu monivärilippuäänestys on tässä suhteessa samankaltainen kuin yksityiskohtainen äänestysjärjestys: se vaatii enimmillään N ääntenlaskua, kun ehdotuksia on tehty N kappaletta. Monivärilippuäänestys voi kuitenkin päättyä nopeammin kuin yksityiskohtainen äänestysjärjestys, jos jo aikaisessa vaiheessa jonkin ehdotuksen huomataan saavan yli puolet äänistä.

Äänestyksen nopeutta ei kuitenkaan määrää vain ääntenlaskukertojen määrä. Suuri merkitys on myös sillä, miten selkeä äänestystilanne on äänestäjälle ja miten nopeaa ääntenlasku on. Etenkin ääntenlasku voi hidastua, jos äänestykset ovat kovin tasaisia ja muutosehdotuksia on monta. Vielä on huomattava se, että useimmissa äänestyksissä on vain yksi muutosehdotus tai korkeintaan kaksi, joten aloitteella on harvoin sanottavampaa merkitystä.

Toinen esitetty perustelu monivärilippuäänestysten puolesta on taktikoinnin vähentäminen. Aloitteessa esitetään uhkana, että tietyt puoluekokousedustajat voivat äänestää muuta kuin omaa suosikkiehdotustaan ja siten taktikoida kompromissiesityksen pois ja yrittää siten kasvattaa oman kantansa mahdollisuuksia voittaa. Aloitteessa esitetty taktikointi on mahdollista. Taktikointia ei ikävä kyllä voi poistaa: Gibbard–Satterthwaite-teoreeman mukaan kaikki äänestykset, joissa on kolme tai useampia vaihtoehtoja, ovat manipuloitavissa. Myös tyhjentävä äänestys eli monivärilippuäänestys.

Aloitteen tekijä esittää taktikoinnista esimerkin, jossa on hyvin monia vikoja. Ensinnäkään siinä ei selitetä, miksi A:n ja B:n välisessä äänestyksessä B häviäisi, vaikka C:n kannattajat varmaankin

suosivat B:tä enemmän kuin A:ta. Tämän takana on ilmeisesti vaihtoehto C:n kannattajien taktikointi, mutta aloitteesta ei käy ilmi, miksi vain yhden vaihtoehdon kannattajat taktikoivat etenkin kun äänestystilanne on jatkuvasti kaikkien nähtävillä. Esimerkissä ei myöskään oteta huomioon sitä, että kokouksessa on olemassa pohjaesitys, joka määrää äänestysjärjestyksen: yksinkertaisessa äänestysjärjestyksessä A ja B ovat vastakkain vain, jos C oli pohjaesitys – muissa tapauksissa esimerkiksi putoaa pohja pois. Miksi puoluehallituksen pohjaesitys poikkeaisi niin radikaalisti kahdesta muusta ehdotuksesta, joita kannattaa 75 prosenttia puoluekokousedustajista?

Suurin vika kuitenkin on, että ilman perusteluja ja Gibbard–Satterthwaite-teoreeman vastaisesti väitetään, että ”toisilla luvuilla moniväriäänestyksessäkin voi ’väärä’ vaihtoehto voittaa, mutta se on selvästi harvinaisempaa kuin kaksiväriäänestyksessä”. Lainatun väitteen perusteella voidaan kuitenkin päätellä, mitä aloitteen kirjoittaja pitää oikeana voittajana, nimittäin kompromissiehdotusta. On olemassa äänestysjärjestyksiä, jotka yleensä johtavat kompromissin valintaan, mutta se ei ole aloitteessa esitetty tyhjentävä äänestys. Esimerkiksi jos ehdotusten kannatukset olisivat A=40 %, B=25 % ja C=35 %, sekä preferenssit A->B->C, C->B->A ja B->A/C, kompromissiesitys putoaisi pois tyhjentävällä äänestyksellä. Äänestysjärjestys, joka johtaa B:n voittoon tällaisessa tilanteessa, on esimerkiksi Condorcet’n menetelmä. Condorcet’n menetelmä on preferenssiäänestys, mutta – kuten muutkin referenssimenetelmät – sitä ei voi suorittaa nostamalla yhtä lappua.

Päätösesitys:

Puoluekokous hylkää aloitteen.

13. Puoluevaltuuskunnan järjestöpanoksen vahvistaminen

Esittää: Kimmo Östman

Johdanto

Puolue on sekä poliittinen liike että järjestöorganisaatio. Poliittisena liikkeenä voimme suhteellisen hyvin, mutta koko maan laajuisena järjestöorganisaationa emme ole niin vahvoja kuin voimme olla. Jotta voimme vahvistaa toimintaamme ja toteuttaa puolueen strategiassa linjattuja tavoitteita puolueen ja sen kannatuksen kasvusta, on molempien tukijalkojen oltava kunnossa - jos toinen puoli toimintaa on heikompi toista, emme pysty kulkemaan horjumatta kohti tavoitteitamme, vaan päädyimme kiertämään kehää.

Puolueen toimintasuunnitelma vuodelle 2013 alkaa näin:

”Vihreät on olemassa, jotta se voisi muuttaa maailmaa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi puolueen on oltava vahva sekä poliittisesti että organisaationa. Siksi Vihreiden on myös osattava muuttua silloin kun sitä tarvitaan. Tämän takia puolueen uudistusprosessi on yksi keskeisimmistä tavoitteista vuodelle 2013.”

Puoluevaltuuskunnan roolia puolueen järjestöorganisaation kehittämisessä on viimeaikaisilla sääntömuutoksilla kasvatettu, muun muassa lisäämällä sen tehtäviin puolueen toimintasuunnitelman ja talousarvion käsittely ja hyväksyminen. Tämänsuuntainen kehitys on kuitenkin jäänyt toistaiseksi vaillinaiseksi - puoluevaltuuskunnalla ei ole kaudella 2011-2013 ollut vastaavaa käytännön roolia puolueen järjestöllisessä kehittämisessä. Uskon, että tämä heikentää meitä siitä, mitä voimme olla.

Puoluehallitukselle on puolueen säännöissä annettu yleistehtävä ”suunnitella ja ohjata puolueen kansainvälistä, valtiollista ja kunnallista toimintaa sekä vaalivalmisteluja”. On kuitenkin kyseenalaista, missä määrin vain 12 + 8 -jäseninen toimielin voi yksinään suoriutua tästä tehtävästä, eli vastata puolueen kehittämisestä organisaationa koko maassa. Uskon, että puoluevaltuuskunnalla järjestökenttää laajapohjaisemmin edustavana kokoonpanona olisi myös organisaation kehitykselle nykyistä enemmän annettavaa säännöllisemmän panoksen muodossa - toisin sanoen laajemmin kuin esimerkiksi vaalien palautetta kerätessä ja puolueen toiminnan vuotuisessa yleissuunnittelussa.

Käytännön ehdotukset

Nyt, kun puoluevaltuuskunnan vastuuta puolueen toiminnan ohjaamisessa on kasvatettu, tulisi puoluevaltuuskunnan syleillä tätä tehtävää ja ottaa se omakseen. Lyhyesti, puolueen sääntöjen 17 § ja 32 § määriteltyjen puolueen politiikan linjaamisen ja hallitusyhteistyöstä päättämisen rinnalla **puoluevaltuuskunnan vuotuisessa käytännön toiminnassa tulisi vahvistaa sen käytännön panosta ja vastuuta** (sääntöjen 17 § myös kattamasta) **puolueen kehittämistä organisaationa.**

Puolueen strategiaa uudistetaan vuosina 2015-2016. Tämä tavoite tulee osaltaan nähdä puolueen organisaatiota vahvistavana pohjatyönä ennen sitä. Aivan kuten vastuuta piirien toiminnan kehittämistä ei voi ulkoistaa piirityöntekijöille, ei puolueen järjestöllistä kehittämistä myöskään valtakunnallisella tasolla voi ulkoistaa esimerkiksi puoluetoimistolle tai yksin puoluehallitukselle.

Uskon, että puolueesta tulee vahvempi, jos myös sen luottamushenkilöorganisaatio on vahvempi ja yhtenäisempi henkilöjäsenyhdistysten tasolta piirien ja liittojen kautta valtakunnalliselle tasolle asti. Tämän tavoitteen edistämiseksi myös puoluevaltuuskunnan käytännön yhteyttä järjestökenttään, jota se puoluekokousten välillä edustaa, tulisi jossain määrin vahvistaa.

Järjestöllisestä näkökulmasta katson, että puoluevaltuuskunnan puheenjohtajiston olisi hyvä mieltää edustavan koko kenttäämme. Yhtä lailla myös puoluekokouksen henkilövalintoja ajatellen näen, että on hankalaa, jos jäsenjärjestöjä koko maassa edustavan puoluevaltuuskunnan puheenjohtajiston - puheenjohtajan ja kahden varapuheenjohtajan - valintoja tehtäessä näiden silti mielletään edustavan vain tai lähinnä omia taustayhdistyksiään, ja valintojen lasketaan vaikuttavan ”jäsenjärjestöjen tasapuolisen edustuksen” tavoitteeseen tai kiintiöön.

Katson siis, että puoluevaltuuskunnan puheenjohtajiston - aivan samoin kuin puolueen puheenjohtajiston, puoluesihteerin, ja puoluehallituksen (kokonaisuutena) - olisi hyvä mieltää moraalisesti edustavan koko puoluekenttää - ja puoluevaltuuskunnan kohdalla erityisesti järjestökenttää. Irrottaisin siis puoluevaltuuskunnan puheenjohtajiston kiintiöinneistä, ja lähtisin siitä ajatuksesta, että heidät - kuten yleensä puolueen puheenjohtajisto - pääsääntöisesti äänestettäisiin tehtäviinsä. Sen lisäksi, että tämä olisi tehtävien luonteen (ja arvostuksen) kannalta sopivaa, helpottaisi se toivottavasti myös käytännön tasolla puoluekokouksen henkilövalintoja.

Järjestökentän riittävän kattavan edustuksen turvaaminen on kuitenkin välttämätöntä, jos puoluevaltuuskunnan halutaan myös kokonaisuutena edustavan koko kenttää. Toimintamme puolueena nojautuu erilaisiin jäsenyhdistyksiin ja niiden jäsenistöön - ilman näitä puoluetta organisaationa ei ole, ja näiden vahvuudesta muodostuu puolueen vahvuus. On tärkeää, että tämä yhteys jäsenistöstä järjestöjen kautta valtakunnalliselle tasolle asti säilyy ja vahvistuu, ja että se näkyy myös puoluevaltuuskunnan valinnassa. Siksi puoluevaltuuskunnan muiden jäsenten valinnassa järjestökentän tasapuolisen edustuksen eksplisiittinen tavoite on tärkeää säilyttää.

Järjestökentän edustuksen vahvistamiseksi myös kasvattaisin puoluevaltuuskunnan kokoa lievästi - siten, että puoluevaltuuskunnan jäseniä ja varajäseniä olisi 40, joiden lisäksi laskettaisiin puheenjohtajisto. Kun puoluekokouksen osallistujamäärä nyt on vakiinnutettu 400 edustajaan - lisättynä muutamalla edustajalla ja puoluekokouksen puheenjohtajilla ja toimihenkilöillä - olisi vain sopivaa, että puolueen kenttää puoluekokousten välillä edustaisi täsmälleen kymmenesosa tästä puoluekokouksen vahvuudesta, siis 40 henkeä varajäsenineen - lisättynä puheenjohtajistolla.

Tarvittaessa voinee myös harkita, tulisiko puoluevaltuuskunnan jäsenistön - puheenjohtajia lukuunottamatta - kokoonpanon tasapuolisuudesta ottaa täsmällisemmät määräykset puolueen sääntöjen tasolle. Tämä olisi kuitenkin niin järeä toimenpide, että sitä ei tule tehdä hätiköiden, eikä ilman huolellista valmistelua ja järjestökentän riittävän kattavaa osallistumista - tai välttämättä ollenkaan. Mahdollisia linjauksia ei siis tule lyödä lukkoon tässä puoluekokouksessa. Voi myös olla, ettei se ole edes tarpeen, jos puoluekokous huomioi jäsenjärjestöjen tasapuolisen

edustuksen valinnoissa myös ilman tällaisia määräyksiä. Jos puoluekokouksessa voidaan äänestää puoluevaltuuskunnan puheenjohtajiston kokoonpanosta, voisi ajatella, että se riittäisi, ja että muut valinnat voidaan sen jälkeen tehdä tasapuolisen edustuksen turvaavan harkinnan pohjalta yhteisesti.

Esitän, että - puoluevaltuuskunnan järjestöpanoksen ja järjestöyhteyden vahvistamiseksi:

1. **Puoluekokous päättää** velvoittaa valmisteltavaksi sääntömuutoksen, jonka mukaan
- puoluevaltuuskunnan jäsenten ja varajäsenten määrää kasvatetaan nykyisestä 37:stä 40:een, laskematta tähän lukuun puheenjohtajistoa.
2. **Puoluekokous linjaa**, että
- puoluevaltuuskunnan puheenjohtajiston valinnassa katsotaan heidän lähtökohtaisesti edustavan koko järjestökenttää, ja
- puoluevaltuuskunnan jäsenten ja varajäsenten valinnassa katsotaan heidän lähtökohtaisesti edustavan vain osaa järjestökentästä (vaikkakin jäsenet valtuuskuntana vastaavatkin puolueen poliittisista linjoista ja toiminnasta kokonaisuutena sen mukaan, mitä säännöissä on määrätty).
3. **Puoluekokous vahvistaa**, että
- niin kauan, kuin puoluekokousedustajat edustavat puolueen jäsenistöä (henkilöjäseniä) välillisesti järjestökentän välityksellä, ja edustavat näin suoraan puolueen äänivaltaisia jäseniä (jäsenjärjestöjä), ja niin kauan, kuin edelleen puoluevaltuuskunta on puoluekokouksen valitsema ja nauttii näin ollen sen luottamusta, myös puoluevaltuuskunnan jäsenten ja varajäsenten tulee tasapuolisesti edustaa puoluekokousten välillä puolueen järjestökenttää.
4. **Puoluekokous keskustelee ja linjaa harkintansa mukaan**,
- onko tarpeen ottaa käyttöön täsmällisempiä määräyksiä puoluevaltuuskunnan kokoonpanosta ja järjestökentän tasapuolisesta edustuksesta, vai riittääkö nykyinen käytäntö, ja jos jotain tarvetta muutoksille on, millä tavalla ja millä aikataululla nämä tulee valmistella.

Ja lopuksi,

5. **Puoluekokous kehottaa** uutta puoluevaltuuskuntaa laatimaan kaudelleen suunnitelman siitä,
- millä tavalla puoluevaltuuskunta - yhteistyössä puoluehallituksen kanssa ja sen rinnalla - aikoo nykyistä säännöllisemmin seurata ja edistää puolueen järjestökentän kehitystä kokonaisuutena.

Puoluehallituksen lausunto:

Aloitteessa on kiinnitetty huomiota siihen, missä määrin puoluevaltuuskunta edustaa jäsenistöämme ja järjestörakennettamme sekä valtuuskunnan tehtäviin.

Valtuuskunnan ja puoluehallituksen tehtävienjako. Valtuuskunnan ja puoluehallituksen tehtävienjako on melko selkeä: Sääntöjen mukaan valtuuskunnan tehtävänä on "päättää periaatteellisista ja ohjelmallisista kannanotoista ja linjauksista puoluekokousten välillä, käydä päivänpoliittista ja kauaskantoista keskustelua puolueen toimista ja näkemyksistä sekä hyväksyä puolueen ohjelmat lukuun ottamatta periaateohjelmaa ja poliittista ohjelmaa". Puoluehallituksen tehtävänä taas on "johtaa puolueen toimintaa"; säännöissä on lueteltu useita tähän liittyviä täsmällisempiä kohtia. Kumpikaan toimielin ei siis lähtökohtaisesti ole alisteinen toiselle, joskin valtuuskunta hyväksyy toimintasuunnitelman ja talousarvion, joiden toimeenpanosta vastaa puoluehallitus.

Valtuuskunnan järjestöllinen rooli. Kuten aloitteessa mainitaan, on toimintasuunnitelman ja talousarvion käsittely siirretty puoluekokoukselta valtuuskunnalle. Tässä ei kuitenkaan taustalla ollut pyrkimys kasvattaa valtuuskunnan järjestöllistä vastuuta ja kehittämistä laajemmin vaan se käytännön seikka, että näiden asiapapereiden käsittely satojen ihmisten puoluekokouksissa ei ollut

toimivaa vaan käytännössä kumileimasintyyppistä toimintaa. Valtuuskunnassa on parempi mahdollisuus käydä keskustelua budjetin ja toiminnan suunnittelusta, koska 40-jäsenenä se kuitenkin edustaa jo kenttää melko laajasti. Valtuuskunnassa käytyjen keskustelujen perusteella tästä vuodesta lähtien onkin tarkoitus toimia siten, että syksyn ensimmäisessä valtuuskunnassa käydään toimintasuunnitelmasta ja budjetista evästyskeskustelu, jonka pohjalta valmistelua tehdään ja hyväksymiskäsittely on syksyn jälkimmäisessä kokouksessa.

Valtuuskunnan koko. Valtuuskunnan koko oli aiemmin määritelty 30–40 jäseneksi, mutta vuoden 2006 sääntömuutoksessa se vakioitiin 40 jäseneksi. Valtuuskunnan jäsenmäärässä pitää tasapainotella edustavuuden ja toimivuuden välillä: suurempi jäsenmäärä edustaisi jäsenistöä laajemmin, mutta valtuuskunnan sisäinen toimivuus heikkenisi. Puoluehallitus katsoo, että nykyinen jäsenmäärä on vuosien varrella osoittautunut sopivaksi eikä laajentaminen olisi eduksi.

Valtuuskunnan jäsenten edustavuus. Aloitteessa esitetään, että valtuuskunnan puheenjohtajiston pitäisi "moraalisesti" edustaa koko puoluekenttää. Puoluehallituksen näkemyksen mukaan tämä on tilanne jo nyt - ja myös valtuuskunnan kaikki jäsenet edustavat puoluekenttää eri demografisten ominaisuuksiensa kautta. Puoluekokouksessa valtuuskunnan paikat on neuvoteltu lähtökohtaisesti piiri- ja liittojärjestöjen suhteellisen painoarvon mukaisesti ja siinä mielessä jäsenet edustavat tietysti myös omia taustajärjestöjään. Puoluehallitus pitää hyvänä vakiintunutta menettelyä, jossa jokaiselle piiri- ja liittojärjestölle on pyritty takaamaan vähintään yksi paikka valtuuskuntaan ja yksi varajäsenpaikka puoluehallitukseen. Järjestöjen suhteellisen koon muuttuessa tämäkin käytäntö ei välttämättä ole ikuinen.

Valtuuskunnan paikkojen kiintiöiminen säännöissä. Aiempien sääntöuudistusten yhteydessä on käyty keskustelua myös siitä, pitäisikö puoluehallituksen ja/tai valtuuskunnan paikkoja kiintiöidä esimerkiksi siten, että jokaiselle piiri- ja liittojärjestölle taattaisiin vähintään yksi jäsen toimielimiin. Sääntöuudistusesitykset ovat käyneet laajalla kenttäkierroksella ja palautteen voidaan siten katsoa hyvin edustavan koko jäsenistön mielipidettä. Paikkojen kiintiöimiselle ei ole juurikaan löytynyt kannatusta. Puoluehallitus ei näe tämän selvittämiseksi nytkään tarvetta vaan katsoo, että olemassa oleva 40 %:n sukupuolikiintiö on ainoa tarvittava sääntötason määräys.

Uuden valtuuskunnan toimintasuunnitelma. Aina uuden valtuuskunnan aloittaessa kautensa se ensimmäisessä kokouksessaan hyväksyy suunnitelman toimikaudelleen. Aloitteessa esitetään, että valtuuskunnan pitäisi myös suunnitella missä määrin se osallistuu järjestölliseen kehittämiseen ja seurantaan. Tämän asian harkinta on luontevaa jättää uuden valtuuskunnan itsensä harkintaan ilman, että puoluekokous siihen kehottaa.

Päätösesitykset:

Aloitteessa tehtyihin viiteen esitykseen puoluehallitus esittää:

- 1) Puoluekokous hylkää esityksen sääntömuutoksesta valtuuskunnan koon laajentamiseksi.
- 2) Puoluekokous toteaa, että valtuuskunnan jäsenistö jo nyt edustaa kokonaisuudessaan koko järjestökenttää.
- 3) Puoluekokous pitää hyvänä menettelyä, jossa vaalivaliokunnan neuvotteluissa pyritään takaamaan puolueen toimielimiin järjestökentän laaja edustus.
- 4) Puoluekokous hylkää esityksen valtuuskunnan jäsenten tarkemmasta kiintiöinnistä sääntöjen tasolla.
- 5) Puoluekokous toteaa, että uusi valtuuskunta määrittelee itse toimintansa ja harkitsee siinä yhteydessä, haluaako se laajentaa toimintaansa järjestöllisen kehityksen suuntaan.

14. a) Aloite valtakunnallisten yhdistysten tuen kehittämiseksi - Motion om utvecklandet av stödet till nationella föreningar b) Strategia sekä työntekijäresursseja valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen toiminnan kehittämiseksi

Esittää: a) Finlands svenska Gröna rf ja Vihreät yrittäjät ry b) Viite - Tieteen ja teknologian vihreät ry.

On tehty kaksi aloitetta valtakunnallisten henkilöjäsenyhdistysten tuen kehittämiseksi. Alla on molemmat aloitteet ja näiden perässä puoluehallituksen lausunto.

Aloite a)

Puolueen sisällä on käyty keskustelua valtakunnallisten yhdistysten tuesta. Puolueella on kahden liittomuotoisen jäsenjärjestön (ViNO ja Vihreät naiset) lisäksi useampia pienempiä valtakunnallisia jäsenyhdistyksiä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä ylittää jo useimpien piirien jäsenmäärät – vain Helsingin ja Uudenmaan piirien jäsenmäärä menee edelle. Monien valtakunnallisten yhdistysten jäsenmäärä on parin viime vuoden aikana moninkertaistunut ja positiivinen kehitys näyttää jatkuvan. Puolueen tasapainoista kehitystä silmällä pitäen olisi aika tuoda valtakunnallinen toiminta samalle viivalle alueellisen toiminnan kanssa, myös rahoituksen ja muiden resurssien osalta.

Valtakunnallisiin yhdistyksiin liitytään usein paikallisyhdistyksen jäsenyyden rinnalla. Nykytilanteessa usean yhdistyksen jäsen maksaa saman maksun kaikille yhdistyksille joissa on jäsenenä, mikä nostaa kynnystä liittyä muihin kuin omaan paikallisyhdistykseen. Tästä kärsivät ennen kaikkea pienillä resursseilla toimintaansa pyörittävät valtakunnalliset yhdistykset. Monet vihreät maksavat omaaloitteisesti jo nyt alemmaa jäsenmaksua muihin kuin ensisijaiseen yhdistykseensä, vaikka asiasta ei ole selkeää ohjeistusta.

Projektirahoihin, hakemuksiin ja vastaaviin perustuva menettely sitoo pienten yhdistysten muutenkin vähäisiä resursseja ja suosii niitä yhdistyksiä joilla on palkattua henkilökuntaa. Kun kilpaillaan, tehdään se jäsenhankinnan ja käytännön toiminnan puolella, eikä tuhlaata energiaa niukoista määrärahoista nahisteluun.

Tärkein tuki pienille valtakunnallisille yhdistyksille olisi toiminnanjohtaja tai sihteeri. Uuden henkilön palkkaaminen tähän tarkoitukseen ei kuitenkaan ole nykytilanteessa realistista, joten ehdotuksemme keskittyy muihin ratkaisuihin. Haluamme mallin, joka

- palkitsee jäsenhankinnasta,
- on selkeä, läpinäkyvä ja ennakoitava, ja
- ei aiheuta turhaa, puolueen ja yhdistysten sisäistä byrokratiaa.

Ehdotuksemme valtakunnallisten yhdistysten tuen kehittämiseksi on seuraava:

1) Annetaan valtakunnallisille yhdistyksille suurempi suhteellinen osa jäsenmaksusta. Tämä kannustaa yhdistyksiä jäsenhankintaan sekä yksinkertaistaa tuki- ja jäsenmaksuliikennettä puolueen ja jäsenyhdistysten välillä erillisten tukitilitysten jäädessä pois. Maksun ollessa alempi olisi johdonmukaista että suurempi osuus siitä tilitetään ko. yhdistykselle.

2) Luodaan rinnakkaisjäsenyyden käsite toiselle, kolmannelle jne. jäsenmaksulle. Rinnakkaisjäsenyys ei oikeuttaisi kaikkiin jäsenetuihin (nämä saadaan jo ensisijaisen jäsenyyden yhteydessä), joten olisi johdonmukaista, että maksu on alempi ja siitä ao. yhdistykselle tilitettävä suhteellinen osuus vastaavasti korkeampi.

3) Tutkitaan mahdollisuudet laajentaa puolueen tai piirien työntekijöiden (erityisesti osa-aikaisten) toimenkuvaa niin, että nämä voisivat palvella myös alueellaan toimivia valtakunnallisia pieniä yhdistyksiä.

- - - - -

Inom partiet har man diskuterat hur de nationella föreningarna ska stödas. Partiet har, förutom de två förbunden (ViNO och Gröna Kvinnor), flera mindre nationella medlemsföreningar, vilkas sammanlagda medlemsantal redan överskrider de flesta distriktorganisationers endast Helsingfors och Nylands distrikt har större medlemsantal. Flera av de nationella föreningarnas medlemsantal har under de senaste åren flerdubblats och den gynnsamma utvecklingen verkar fortsätta. Med tanke på en balanserad utveckling av partiet är det dags att jämställa den nationella verksamheten med den regionala, också i fråga om finansiering och resurser.

Det är vanligt att bli medlem i en nationell förening vid sidan av ett medlemskap i en lokalförening. I dagens läge betalar man som medlem i flera föreningar samma avgift till alla föreningar man är medlem i, vilket höjer tröskeln för att vara med i andra än sin lokalförening. Detta ligger speciellt de små nationella föreningarna i fatet, som också i övrigt bedriver verksamhet med små resurser. Många betalar nu på eget initiativ den nedsatta medlemsavgiften till de andra än sin primära förening, trots att några klara direktiv inte finns i frågan.

En modell som bygger på projekt pengar, ansökningar och liknande binder mindre föreningars redan knappa resurser och gagnar föreningar med avlönad personal. Då vi tävlar, låt os göra det genom att sporra till medlemsanskaffning och praktisk verksamhet i stället för att slösa energi på att gräla om anslag.

Den viktigaste stödformen för små nationella föreningar vore en verksamhetsledare eller sekreterare. Att anställa en person för detta är knappast realistiskt för tillfället, därför har vi i vårt förslag koncentrerat oss på andra lösningar. Vi vill ha en modell som

- sporrar till medlemsanskaffning,
- är klar, transparent och förutsägbar och
- minimerar onödig intern byråkrati.

Vi föreslår följande för utvecklandet av stödet till de nationella föreningarna:

1) En större proportionell andel av medlemsavgifterna tillfaller de nationella föreningarna. Detta sporrar föreningarna till medlemsanskaffning och förenklar stöd och medlemsavgiftstrafiken mellan partiet och medlemsföreningarna då inga särskilda stödanslag behövs. I de fall då avgiften är lägre är det konsekvent att en större del tillfaller ifrågavarande förening.

2) En ny form av parallellmedlemskap införs för den andra, tredje osv medlemsavgiften. Parallellmedlemskapet medför inte alla medlemsförmåner (dessa erhålls redan genom den primära) och därför vore det konsekvent att avgiften är lägre och andelen av den till föreningen i motsvarande grad större.

3) Utred möjligheterna att utvidga partiets och distriktens (främst deltidsanställdas) uppgifter på ett sätt som gagnar de nationella föreningar som finns i regionen.

Aloite b)

Suomalaisten puolueiden järjestökenttä on historiallisesti rakentunut tukemaan vaalikampanjoiden tarpeita. Puolueet ovat jakaantuneet piirijärjestöihin, jotka vastaavat mm. alueidensa eduskunta- ja eurovaalikampanjoiden toteuttamisesta, sekä paikallisyhdistyksiin, jotka ovat vastuussa mm. kunnallisvaaleista. Piiri- ja paikallisyhdistyksiä yhdistää näkemys siitä, että puolue toiminta on sidoksissa johonkin maantieteellisesti määritettävään alueeseen, kuten kuntaan tai vaalipiiriin.

Järjestökenttää täydentävät yhdistykset, joiden jäseniä eivät yhdistä maantieteelliset tekijät, vaan muut asiat. Vihreiden Naisten jäseniä yhdistää sukupuoli. Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liiton (ViNO) jäseniä yhdistää ikä ja/tai opiskelu. Maaseutu- ja erävihreitä yhdistää halu kehittää suomalaista maaseutua. Tieteen ja teknologian vihreitä (Viite) yhdistää kiinnostus vihreän tiede- ja teknologiapolitiikan edistämiseen.

Edellä mainituista yhdistyksistä erityisesti Maaseutu- ja erävihreät sekä Viite edustavat Vihreiden järjestökentässä uutta suuntausta: ne ovat maantieteelliset rajat ylittäviä valtakunnallisia henkilöjäsenjärjestöjä, joiden jäsenet ovat kiinnostuneita tietyistä poliittisista teemoista.

Vuoden 2011 vaaleja seurannut jäsenryntäys osoitti, että tiettyihin teemoihin keskittyneille valtakunnallisille jäsenjärjestöille on kysyntää: esimerkiksi vuonna 2009 toimintansa aloittanut Viite on kasvanut muutamassa vuodessa yhdeksi puolueen suurimmista yhdistyksistä. Samaan aikaan monet ViNO-aktiivit harmittelevat, etteivät löydä poliittista kotiaan ViNOsta ulos kasvettuaan.

Oletamme, että tulevaisuudessa tiettyihin poliittisiin teemoihin keskittyvät valtakunnalliset verkostot sekä henkilöjäsenjärjestöt houkuttelevat merkittävästi uusia jäseniä, jotka eivät koe kunnallisjärjestöjen toimintaa tai kuntatason vaikuttamista omakseen. Mikäli oletus on oikea, Vihreä liitto voi saavuttaa merkittävästi kasvua paitsi perustamalla uusia valtakunnallisia jäsenjärjestöjä, myös tukemalla niiden toimintaa. Valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen kehittäminen saattaa myös olla vastaus sellaisille vihreille aktiiveille, jotka eivät innostu kuntatason toiminnasta.

Valtakunnallisten jäsenjärjestöjen toiminnan kehittämistä hidastaa se tosiasia, että niiden asema vihreiden järjestörakenteessa on häilyvä: puolue ei tunnu tietävän, mitä valtakunnallisilla järjestöillä voisi tehdä, puolue ei tue niiden toimintaa kuin marginaalisilla rahasummilla, eikä tieto puolueelta välity valtakunnallisille jäsenjärjestöille riittävän hyvin.

Erityinen ongelma on se, että valtakunnallisilla jäsenjärjestöillä ei ole käytössään piirityöntekijän tai toiminnanjohtajan kaltaista työntekijäresurssia, joka huolehtii toiminnan jatkuvuudesta, tiedon kulkemisesta sekä järjestöjen toiminnan organisoinnista. Työntekijävoimavarojen puute vaikuttaa jopa valtakunnallisten jäsenjärjestöjen arkiseen toimintaan: puolueen työntekijöiden tapaamisissa jaettu tieto välittyy valtakunnallisille jäsenjärjestöille korkeintaan sattumalta.

Siksi Viite - Tieteen ja teknologian vihreät ry esittää puoluekokoukselle, että:

1) Puoluekokous edellyttää puolue toimistoa valmistelemaan valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen kehittämiseen liittyvän tulevaisuusstrategian, jossa se määrittelee valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen nykyaseman sekä tulevaisuuden mahdollisuudet puolueessa. Strategia-asiakirja on esitettävä puoluevaltuuskunnalle viimeistään vuonna 2014 ennen vuoden 2015 budjetin käsittelyä, ja siinä on käsiteltävä valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen toimintaa ja tulevaisuutta muustakin kuin rahanjakoon liittyvistä näkökulmista. Strategian tueksi on tehtävä jäsentutkimus, jossa selvitetään valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen merkitystä ja mahdollisuuksia.

2) Puoluekokous edellyttää, että puoluehallitus viimeistään eduskuntavaalien 2015 jälkeen ja taloudellisen tilanteen salliessa joko

a) palkkaa toiminnanjohtajaa vastaavan uuden henkilön tehostamaan valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen toimintaa tai

b) lisää jonkun nykyisen työntekijän työaikaa siten, että työntekijä voi nykyisten tehtäviensä ohella vastata myös valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen toiminnanjohtajan tehtävistä tai

c) muuttaa jonkun nykyisen työntekijän työtehtäviä siten, että työntekijä voi vastata myös valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen toiminnanjohtajan tehtävistä.

(Tekninen huomio: ei siis ole tarkoitus, että puoluekokous päättää yllä kohdassa 2 vaihtoehtojen a, b ja c välillä, vaan toivoo, että hallitus aikanaan päättää joko a, b tai c.)

Puoluehallituksen lausunto:

Puoluehallitus asetti 1.2.2013 työryhmän, jonka tehtävänä oli määrittää periaatteet, joiden nojalla Vihreän liiton valtakunnallisia jäsenyhdistyksiä ja liittojärjestöjä tuetaan. Työryhmässä oli edustus valtakunnallisista jäsenyhdistyksistä ja liitoista. Työryhmä neuvotteli yksimielisen päätöksen, jonka myös valtuuskunta on hyväksynyt 21.4.2013. Tämän pohjalta valmistellaan vuoden 2014 ja 2015 budjetit.

Työryhmän lausunnossa, jonka puoluehallitus hyväksyi 6.4., kirjattiin muun muassa seuraavaa:

“Pääosa valtakunnallisista yhdistyksistä ei ole tähän mennessä ollut puolueen rahallisen tuen piirissä. Rahoitus on perustunut jäsenmaksusuuksiin, joista kertyvät summat ovat pienet, eivätkä ole mahdollistaneet toiminnan kehittämistä, eivätkä useissa tapauksissa edes juoksevia menoja kuten matkakorvauksia. Samaan aikaan valtakunnallisten jäsenyhdistysten jäsenmäärä on kymmenkertaistunut seitsemän vuoden aikana ollen nyt noin 700. Valtakunnallisille liittojärjestöille Vihreät Naiset (ViNa) ja Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ViNO sekä valtakunnalliselle henkilöjäsenyhdistykselle Vihreät vaivaiset on myönnetty tukea puolueen budjetista.

Työryhmä on pohtinut valtakunnallisten yhdistysten tuen periaatteita ja näkee, että valtakunnalliset yhdistykset ovat puolueelle merkityksellisiä ja niiden taloudellinen tukeminen on tarpeen. Puolueen jakamia avustussummia ei kuitenkaan nykyisessä taloudellisessa tilanteessa voitane kokonaisuutena nostaa.

Työryhmä esittää, että kaikkien valtakunnallisten jäsenyhdistysten ja -järjestöjen tukeminen päätettäisiin prosentteina puoluetuen koko määrästä. Tämä on hallinnollisesti kevyt ja suoraviivainen menettely, ja tukirahasummat elävät sen mukaan, kuinka monta kansanedustajaa puolueella on. Prosenttiosuuksia on kuitenkin tarkasteltava uudelleen eduskuntavaalien tuloksen pohjalta.

Työryhmä ehdottaa, että valtakunnallisten yhdistysten yhteenlaskettu avustusosuus (pois lukien ViNa, ViNO ja Vaivaiset) olisi 1,2 prosenttia puoluetuesta. Nykybudjetissa prosenttiluku tarkoittaa 10 800 euron summaa. Työryhmä pitää valtakunnallisten jäsenyhdistysten tukemista tärkeänä ja esittää, että prosenttiosuutta puoluetuesta tarkastellaan uudelleen ja mahdollisuuksien mukaan korotetaan vuoden 2015 eduskuntavaalien jälkeen vaalituloksen ja yhdistysten kehityksen sekä jäsenmäärän kasvun mukaan.

Valtakunnallisten jäsenyhdistysten tuesta yksi kolmasosa jaettaisiin jäsenmäärien mukaisessa suhteessa ja kaksi kolmasosaa kohde- ja projektitukena hakemusten perusteella. Pelkkään jäsenmäärään perustuva tuki aiheuttaisi turhaakin rahan jakamista; osa valtakunnallisista toimii sykleittäin (esimerkiksi ammattiyhdistysvihreät vaalikausittain), osalla toiminta on vähäistä ja toisaalta jotkut yhdistykset ovat hyvin vireitä ja kasvuhakuisia. Kohderaha kohdentuisi paremmin kunkin yhdistyksen tarpeen mukaan.

Anomukset ja niiden käsittely teettää jonkin verran hallinnollista työtä, mutta haku voitaisiin hoitaa esimerkiksi kaksi kertaa vuodessa tapahtuvana hakuna. Asiaa valmistelemaan voitaisiin valtakunnallisten yhdistysten keskuudesta valita toimikunta, joka pyrkisi tekemään tasapainotetun esityksen puoluehallituksen päätettäväksi. Puoluetoimisto valmistelee tukiperiaatteiden päättämisen jälkeen puoluehallitukselle esityksen kohde- ja projektirahan hakemis- ja myöntämisprosessista.”

Puoluehallitus katsoo, että työryhmän neuvottelemassa päätöksessä vastataan nykyisillä resursseilla mahdollisiin aloitteiden esityksiin.

a 1) Valtakunnalliset yhdistykset saavat jo tällä hetkellä piireihin kuuluvia yhdistyksiä suuremman osuuden jäsenmaksuista: 50 % puolue, 50 % yhdistys. Piireihin kuuluvat yhdistykset: 50 % puolue, 10 % piiri, 40 % yhdistys. Maksun maksaessaan jäsen maksaa jäsenmaksun sekä yhdistykselle että puolueelle. Jäsenmaksujako ei ole riippunut jäsenmaksun suuruudesta, jonka puoluekokous päättää. Tukitilitykset puolueen ja yhdistyksen välillä ovat välttämättömiä, sillä jäsenmaksut maksetaan puolueen kautta.

a 2) Puolueen sääntöjen mukaan jäsenmaksut ovat perusjäsenmaksu sekä alennettu vähävaraisten henkilöiden jäsenmaksu. Alennettua jäsenmaksua ei siis ole tarkoitettu useampaan yhdistykseen liittymiseen, vaan vähävaraisten poliittisen osallistumisen tukemiseen. Jäsenmaksujen porrastus yhdistysten lukumäärän mukaan vaatisi sääntömuutoksen. Puoluehallitus toivoo, että useampaan yhdistykseen liittyvät jäsenet haluavat jäsenmaksullaan tukea kaikkia yhdistyksiä varojensa mukaan.

a 3) Työntekijöiden työajan tai työtehtävien laajentaminen vaatisi huomattavia lisäresursseja. Puoluehallitus pitää valtakunnallisten yhdistysten tukemista tärkeänä ja toivoo, että eduskuntavaalien tulos antaa mahdollisuuden kehittää työntekijäresursseja näiltäkin osin. Puolue toimiston ja piirityöntekijöiden järjestöille tarjoamat palvelut ovat kuitenkin myös valtakunnallisten yhdistysten käytössä ja erityisesti puolue toimiston järjestöpalveluiden tarjoamisessa tulee valtakunnalliset yhdistykset ottaa huomioon.

b 1) Valtakunnallisten henkilöjärjestöjen kehittämisstrategia on tärkeä ajatus, joka tulisi valmistella huolellisesti voimin osana puolueen muuta strategiatyötä. Tulevassa strategiauudistuksessa valtakunnallisten järjestöjen kasvanut rooli on otettava erityisesti huomioon ja valmistelussa valtakunnallisten järjestöjen riittävä edustus varmistettava. Puoluehallitus kehottaa valtakunnallisia henkilöjäsenyhdistyksiä halutessaan valmistelemaan jäsenkyselyn, joka voidaan toteuttaa puolue toimiston avulla.

b 2) Puoluehallitus toteaa, että valtakunnallisten henkilöjäsenjärjestöjen tuen tilannetta on päätetty tarkistaa ja mahdollisuuksien mukaan lisätä eduskuntavaalien 2015 jälkeen. On kuitenkin tarkoituksenmukaista odottaa eduskuntavaalien tuloksia.

Päätösesitys:

- 1) Puoluekokous pitää jäsenmaksun jakautumista oikeudenmukaisena eikä esitä sen muuttamista.
- 2) Puoluekokous kehottaa alennetun jäsenmaksun käyttöön vain sääntöjen mukaisesti vähävaraisuustilanteessa.
- 3) Puoluekokous velvoittaa puolue toimiston järjestöpalveluissa valtakunnallisten jäsenyhdistysten tarkempaan huomiointiin. Valtakunnallisten henkilöjärjestöjen tulevaisuusstrategia valmistellaan osana puolueen seuraavaa strategiaprosessia. Lisäksi valtakunnallisten järjestöjen tuen tilannetta tarkastellaan uudelleen vuoden 2015 eduskuntavaalien jälkeen vaalituloksen pohjalta.

15. Vihreän liiton siirtyminen kahden puheenjohtajan malliin

Kaksi yhdistystä on tehnyt aloitteen puolueen siirtymisestä kahden puheenjohtajan malliin. Alla on molemmat aloitteet ja näiden perässä puoluehallituksen lausunto.

Esittää: Turun seudun vihreät ry.

Vihreillä puolueilla monissa eri Euroopan maissa on käytössä kahden puheenjohtajan malli. Suomessa Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitolla on ollut kaksi tasa-arvoista puheenjohtajaa vuodesta 2007 alkaen ja sen jäsenjärjestöissä on kokeiltu mallia hyvin tuloksin. Turun seudun vihreiden syyskokous 2012 otti kannakseen siirtyä kohti kahden puheenjohtajan mallia, mitä on käytännön työskentelyssä kokeiltukin.

Kahden puheenjohtajan malli uudistaa totuttua puoluepolitiikan kulttuuria. Se muistuttaa erilaisista johtamistavoista ja -kulttuureista. Kahden puheenjohtajan mallissa on mahdollisuus näyttää esimerkkiä työn jakamisesta. Kahden puheenjohtajan malli edistäisi todennäköisesti sukupuolten välistä tasa-arvoa. Se mahdollistaisi paluuta vihreän ideologian juurille, jolloin puolueen puheenjohtajana oli eduskunnan ulkopuolelta valittu henkilö. Näin kunnioitettaisiin myös niitä aktiiveja, jotka eivät syystä tai toisesta ole kansanedustajaksi päässeet. Tällöin myös kavennettaisiin kuilua supermenestyjien ja muiden välillä ja muistettaisiin kansanedustajien olevan vain ihmisiä, joilla on jo paljon työtä entuudestaan.

Olemme yhteiskuntaa uudistava puolue. Tämä antaisi yhteiskunnalle johtamiskulttuuriin liittyvän signaalin työn jakamisen mielekkyydestä ja puolueen hengestä.

Yhdistyslaissa ei nykyisin mainita kahden puheenjohtajan olevan mahdollista. Tämä on kaukana monista käytännöistä, joissa yhdistystä vetää kaksi henkilöä. Samoin yhden puheenjohtajan malli kasaa paineita yhdelle ihmiselle.

Turun seudun vihreät esittää, että puolue siirtyy kahden puheenjohtajan malliin ja vuoden 2014 puoluekokoukselle valmistellaan sääntömuutokset, jotka mahdollistavat kahden tasa-arvoisen puheenjohtajan ja kahden varapuheenjohtajan valinnan. Lisäksi toivotaan Vihreän eduskuntaryhmän tekemän yhdistyslakia muuttavan lakialoitteen, jossa mahdollistetaan kahden puheenjohtajan malli.

Esittää: Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ry.

Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ViNO esittää puoluekokoukselle kahden puheenjohtajan malliin siirtymistä.

Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitolla oli ensimmäisen kerran kaksi puheenjohtajaa vuonna 2007. Vihreillä puolueilla Saksassa, Ranskassa, Belgiassa, Ruotsissa, Luxemburgissa, Latviassa, Norjassa, Puolassa, Skotlannissa, Unkarissa, Sveitsissä, Kroatiassa ja Turkissa on käytössä kahden puheenjohtajan malli. Myös Euroopan vihreällä puolella EGP:llä on kaksi puheenjohtajaa.

Kahden puheenjohtajan malli haastaa vanhan hierarkkisen ja autoritäärisen puoluepolitiikan kulttuurin. Se tunnustaa puolueen moniäänisyyden ja pyrkii vähentämään politiikan henkilökeskeisyyttä. Kahden puheenjohtajan malli jakaa valtaa, vastuuta ja työtaakkaa. Valittaessa kaksi puheenjohtajaa on mahdollista profiloitua useammalla kärjellä.

Keskustelussa kahden puheenjohtajan mallista nostetaan usein esiin eduskuntaryhmän puheenjohtajan rooli. Eduskuntaryhmän puheenjohtaja on kuitenkin nimensä mukaisesti eduskuntaryhmän keskuudestaan itselleen valitsema puheenjohtaja, ei jäsenistöä puoluekokouksessa edustavien puolueelle valitsema.

Vihreät ovat edelläkävijöitä toimintatapojen ja politiikan avoimuudessa. Toimintatapojen lisäksi on syytä uudistaa puolueen rakenteita.

ViNO esittää, että puolue siirtyy kahden puheenjohtajan malliin ja että vuoden 2014 puoluekokoukselle valmistellaan sääntömuutokset, jotka mahdollistavat kahden tasa-arvoisen puheenjohtajan ja kahden varapuheenjohtajan valinnan.

Puoluehallituksen lausunto:

Puoluekokoukselle on tehty vastaava aloite vuosina 2005, 2007 ja 2011. Joka kerralla puoluekokous on hylännyt esityksen kahden puheenjohtajan mallista. Kuitenkin viime kerralla tämä tapahtui enää niukasti, äänin 197–145. Tuolloin puoluehallitus esitti suoraan äänestystä kahden vaihtoehdon

välillä. Samaa esittää puoluehallitus nytkin, koska asiassa joka tapauksessa päädyttäneen äänestykseen puoluekokouksessa.

Kahden puheenjohtajan mallissa on sekä hyviä että huonoja puolia. Seuraavassa arvioidaan muutamia niistä:

A) Lisääkö kaksi puheenjohtajaa ristiriitoja vai yhteistyötä?

Kahden puheenjohtajan malli on eurooppalaisissa vihreissä puolueissa kulkenut usein käsi kädessä puolueen kahtiajaon kanssa: puolueessa on ollut kaksi vahvaa blokkia, jotka ovat molemmat saaneet näin ”oman” puheenjohtajansa. Parhaassa tapauksessa malli toimii juuri kuten aloitteiden tekijät kuvaavat. Huonossa tapauksessa se kärjistää sisäisiä riitoja ja sekoittaa puolueen viestin. Jos kaksi kärkeä viestivät hyvässä yhteistyössä, se voi vahvistaa ja monipuolistaa puolueen viestiä. Jos yhteistyö ei toimi, malli on pahimmillaan valmis resepti katastrofille.

Kokemus eurooppalaisista sisarpuolueista osoittanee, että jos puolueen tila on hyvä, kahden puheenjohtajan mallin saa kyllä toimimaan. Malliin sisältyvä riski lienee tämä: kestääkö kahden puheenjohtajan malli myös huonot ajat, johtaisiko se ristiriitojen kärjistyessä kasvavaan sisäiseen hajaannukseen, kahteen puheenjohtajaan henkilöityvään linjataisteluun, jossa kumpikin kamppailee oikeudesta esittää ”vihreiden kanta”?

B) Eduskuntaryhmän puheenjohtaja on jo puolueen toinen kärki, mikä olisi lisäpuheenjohtajan suhde tähän?

Eduskuntaryhmän puheenjohtaja on suomalaisessa poliittisessa julkisuudessa näkyvä puolueen toinen kärki. Kuten ViNON aloitteessa todetaan, ei ryhmäpuheenjohtaja edusta puolueen jäsenistöä. On kuitenkin vaikea nähdä, että eduskuntaryhmän puheenjohtajan asema puolueen puheenjohtajan ohella julkisuudessa näkyvänä toisena kärkenä voisi mitenkään heikentyä, vaikka puolue ottaisi käyttöön kahden puheenjohtajan mallin. Malli voisi johtaa siihen, että puolueella olisi kahden sijasta kolme kärkeä: puolueen kaksi puheenjohtajaa ja eduskuntaryhmän puheenjohtaja.

C) Voivatko puheenjohtajat olla aidosti tasavertaisia?

Useissa eurooppalaisissa sisarpuolueissa on käytössä malli, jonka mukaan toinen puheenjohtaja on kansanedustaja ja toinen ei. Siten toinen edustaa ikään kuin puolueen parlamentaarista toimintaa ja toinen puoluetta kansanliikkeenä: jäsenistöä ja puolueorganisaatiota.

Suomessa Vihreillä on kuitenkin muodostunut vahva kokemus siitä, että puheenjohtajan on oltava kansanedustaja (tai ministeri). Kokemukset puolueen alkua ajoista, jolloin Vihreillä oli sääntönä, että puheenjohtajan tulee olla eduskuntaryhmän ulkopuolelta, osoittivat tuolloin, että puoluetta ei voi johtaa eduskuntaryhmän ulkopuolelta. Toisin sanoen: ei-kansanedustaja-puheenjohtaja jää liian helposti syrjään niistä pöydistä, joissa puolueen kantaa joka tapauksessa tosiasiallisesti linjataan. Sama koskee tiedonkulkua: ei-kansanedustaja-puheenjohtaja on aina altavastaajan asemassa verrattuna kansanedustajiin ja/tai ministereihin.

Aloitteessa ei oteta kantaa siihen, tulisiko puolueen kahden puheenjohtajan olla kansanedustajia tai ei. Tämä on kuitenkin oleellinen kysymys sen suhteen, voiko kahden puheenjohtajan malli sopia suomalaiseen poliittiseen järjestelmään vai ei. Kummassakin vaihtoehdossa on pohdittavaa:

1. Jos molemmat puheenjohtajat olisivat kansanedustajia, miten tilanne eroaisi nykyisestä kahden puheenjohtajan (puolueen ja eduskuntaryhmän puheenjohtajat) mallista – paitsi siten että puolueen ”puhuvia päitä” olisi kahden kansanedustajan sijasta kolme?
2. Jos toinen puheenjohtajista olisi kansanedustaja ja toinen ei, miten ei-kansanedustaja-puheenjohtaja voisi milloinkaan olla tasavertainen kansanedustajana toimivan pj-kollegansa ja eduskuntaryhmän pj:n kanssa? Toistaiseksi kokemukset puolueen historiasta eivät tue väitettä, että

ei-kansanedustaja pystyisi menestyksekkäästi käyttämään valtaa tällaisessa tilanteessa.

3. Ei-kansanedustaja-puheenjohtaja oletettavasti työskentelisi puoluetoimistolla ja hänelle tulisi maksaa palkkaa. Puheenjohtaja-työntekijä muuttaisi työnjakoa toimistolla, oletettavasti eniten puoluesihteerin ja järjestöpäällikön toimenkuvia. Palkka tulisi olla puoluesihteerin palkkaa korkeampi. Puoluesihteerin palkkakustannus sivukuluineen on noin 64 000 € vuodessa.

D) Olisiko malli toteutettavissa käytännössä?

Vaikka yhdistyslaista ei suoraan voi johtaa periaatetta, että yhdistyksellä voi olla vain yksi virallinen puheenjohtaja, tämä tulkinta on vakiintunut yhdistysrekisterin tarkastuskäytännössä. Sellaista sääntömuutosta, jonka mukaan yhdistyksellä (puolueella) olisi kaksi aidosti tasa-arvoista puheenjohtajaa, ei ole mahdollista tehdä nykylain puitteissa.

Tämän vuoksi esimerkiksi ViNON ”kahden puheenjohtajan” malli on jouduttu toteuttamaan siten, että sääntöjen mukaan tosiasiallisesti ViNOlla on hierarkia puheenjohtajien välillä: on 1. puheenjohtaja (eli yhdistyslain tarkoittama yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja) ja 2. puheenjohtaja.

Näin ollen aloitteessa esitettyä sääntömuutosta ei voida sellaisenaan tehdä, vaan muutos täytyisi tehdä kuten ViNONkin säännöissä: virallisesti puolueella olisi ykköspuheenjohtaja ja kakkospuheenjohtaja. Kakkospuheenjohtaja tarkoittaisi juridisesti samaa kuin ”varapuheenjohtaja”.

Tältä osin on epävarmaa, mitä aloitteessa esitetyt ”puolueen kaksi varapuheenjohtajaa” voisivat olla. Virallisesti ”1. ja 2. puheenjohtajaa” olisivat joka tapauksessa sama asia kuin ”puheenjohtaja ja 1. varapuheenjohtaja”. Olisivatko ”kaksi varapuheenjohtajaa” sitten näiden jälkeen tulevat henkilöt, ts. ”2. ja 3. varapuheenjohtaja”? Mihin näitä varapuheenjohtajia vielä tarvittaisiin?

Yksi tapa ratkaista asia olisi kiertää ongelma kokonaan: yhdistyslain tarkoittama ”hallituksen puheenjohtaja”, joita voi olla vain yksi, voisi olla pelkkä tekninen puheenjohtaja – puoluehallituksen kokousten teknisestä sujuvuudesta vastaava puheenjohtaja. Puolueen keulakuviksi, linjanvetäjiksi, johtajiksi ja edustajiksi julkisuuteen puoluekokous voisi valita esimerkiksiaksi ”spokespersonia” (ruotsin Miljöpartietin ”språkrör”), jotka olisivat toki lisäksi puoluehallituksen jäseniä. Tämän ratkaisun tärkein ongelma lienee siinä, että termi ”puheenjohtaja” on suomalaisessa yhdistyskäytännössä niin vakiintunut tarkoittamaan nimenomaan yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaa, että on epäselvää, voisiko puolue käyttää näistä kahdesta varsinaisesta puoluejohtajasta ”puheenjohtajan” nimikettä – ja jos ei voi, olisiko mitään muuta järkevää suomalaista nimikettä olemassa.

E) Yhteenveto

Aloitteelle on hyviä perusteluja, eikä ole mitään syytä nähdä, että Vihreät eivät voisi ottaa käyttöön uudenlaista tapaa johtaa puoluetta vain siksi, että Suomessa ei ole niin ollut tapana. Olemme tulleet uudistamaan politiikkaa ja kahden puheenjohtajan malli olisi tähän yksi keino.

Edellä on esitetty niitä ongelmia, joita mallista saattaa syntyä. Koska valinta kahden puheenjohtajan malliin siirtymisestä on ensisijaisesti poliittinen linjaratkaisu, on suotavaa, että puoluekokous äänestää asiasta.

Jos aloite päädytään hyväksymään, on huolellisesti tarkasteltava, miten kahden puheenjohtajan malli voisi toteutua suomalaisessa poliittisessa järjestelmässä ja suhteessa eduskuntaryhmään. Ratkaistavia kysymyksiä olisivat ainakin:

- eduskuntaryhmän puheenjohtajan ja puolueen puheenjohtajan/puheenjohtajien sekä puoluesihteerin työnjako?
- tuleeko toisen puheenjohtajan olla eduskuntaryhmästä / eduskuntaryhmän ulkopuolelta
- tuleeko puheenjohtajien olla eri sukupuolta?
- jos yksi puheenjohtaja on eduskuntaryhmän ulkopuolelta, miten tälle voidaan luoda

mielekkäät toimintaedellytykset (mm. asema mahdollisesti palkallisena luottamushenkilönä)?

- onko varapuheenjohtajille mitään aitoa roolia, tarvitaanko kahden puheenjohtajan mallissa sellaisia?

Päätösesitys:

Puoluekokous kannattaa yhdistyslain muuttamista siten, että yhdistyksillä voisi olla kaksi puheenjohtajaa.

Lisäksi puoluehallitus esittää että puoluekokous suorittaa äänestyksen seuraavien kahden vaihtoehdon välillä:

1. Ei oteta puolueessa käyttöön kahden puheenjohtajan mallia, vaan kehitetään puolueen kahden kärkihahmon (puolueen puheenjohtaja ja eduskuntaryhmän puheenjohtaja) mallia nykyiseltä pohjalta.
2. Lähetetään aloitteet ehdollisena jatkovalmisteluun siten, että valmistellaan kahden puheenjohtajan malliin siirtymisen eri vaihtoehtoja ja näiden vaikutusta puolueen organisaation sekä näiden pohjalta valmistellaan tarvittavat sääntömuutokset seuraavaan puoluekokoukseen, jossa sääntömuutokset tarvitsevat 3/4 enemmistön tullaan hyväksytyiksi.

16. Vihreiden kansanedustajien ja europarlamentaarikkojen puhujapyyntöjen keskittäminen

Esittää: Turun seudun vihreät ry.

Vihreät kansanedustajat ja europarlamentaarikot ovat haluttuja puhujia ja osallistujia eri tilaisuuksiin. Nykyisin heidän saamisensa on sattumankauppa eri yhteisöille. Monet aktiivit eivät ehdi soittaa virka-aikaan pyyntöjä, eivätkä välttämättä saa nopeaa vastausta sähköpostilla. Kun johonkin poliittiseen tilaisuuteen olisi tärkeää saada joku tunnettu nimi, eikä vastausta jonkin asian vuoksi saa, lisääntyy stressi ja yhdistyksen sisällä kyräily helposti. Samoin korvaavan henkilön etsiminen vie oman aikansa.

Tämän vuoksi olisi hyvä, jos tunnettujen vihreiden poliitikkojen puhujapyynnöt voisi välittää yhdelle henkilölle, jolla olisi tieto esimerkiksi sähköisen kalenterin kautta, onko kyseinen vihreä kansanedustaja tai europarlamentaarikko vapaana haluttuun aikaan ja jos ei ole, niin hän voisi ehdottaa toista tunnettua nimeä, jolla olisi aikaa silloin. Tämä vähentäisi yhdistysaktiivien stressiä siitä, onko puhuja- tai osallistumispyyntö mennyt perille ja helpottaisi yleisesti yhdistystehtävien hoitamista.

Turun seudun vihreät esittää, että puolue luo mallin, jonka avulla vihreiden kansanedustajien ja europarlamentaarikkojen osallistumis- ja puhujapyyntöjen välittäminen ja tiedon saaminen helpottuu.

Puoluehallituksen lausunto:

Kansanedustajien ja muiden kellokkaiden vierailut ovat puolueyhdistysten toiminnan peruskauraa ja on suositeltavaa, että tällaiseen yhteydenpitoon pyritään jatkossakin. Vastuu onnistuneesta vierailusta on yhtä lailla sekä vierailijalla että järjestävällä yhdistyksellä. Puolue on pyrkinyt edesauttamaan onnistuneita vierailuja julkaisemalla puolueen extranet-palvelun Yhdistystoiminnan alueella tätä koskevan ohjeistuksen.

Vierailuohjeistuksen oleelliset neuvot ovat

- ryhdy vierailun varaamiseen ajoissa ja ehdota muutamaa ajankohtaa
- rakenna vierailun ympärille riittävä ohjelma: yhdistyksen tilaisuudessa pidettävän puheen

lisäksi esimerkiksi yritysvierailu ja haastattelu paikallislehteen

Hyvin etukäteen mietitty vierailu saa varmasti kansanedustajankin tms. suhtautumaan esitettyyn kutsuun myönteisemmin.

Aloitteessa esitetään, että puolue nimeäisi vastuuhenkilön, joka välittäisi vierailupyynnöt. Tämä toisi asiaan yhden lisäportaan: sen sijaan, että pyyntö menisi yhdistykseltä suoraan kansanedustajalle tms., tulisi väliin viestinviejä, mikä ei välttämättä nopeuttaisi tai helpottaisi asian käsittelyä. Tämä viestinviejä tekisi lähtökohtaisesti samaa kuin yhdistysaktiivit nyt: meilaisi ja/tai soittaisi läpi mahdollisia vierailijoita yksi kerrallaan. Valitettavasti ei ole olemassa mitään "kellokkaiden yhteiskalenteria", josta voisi keskitetysti tarkistaa kaikkien menot, vaan jokainen vastaa omasta kalenteristaan omalla tavallaan. Lisäksi kansanedustajien kalentereihin voi aina tulla viime hetken yllättäviä pakollisia menoja, joihin mikään varausjärjestelmä ei auta - tai jokin ehdollinen meno odottaa vahvistusta.

Aloitteessa esitettyyn tehtävään on vaikea osoittaa kenenkään nykyisen työntekijän työaika, mutta jos eduskuntaryhmän on tulevaisuudessa mahdollista palkata toimistosihiteeri, voisi tämä sopia hänen toimenkuvaansa. Tällaista voidaan harkita myös toteutettavaksi, jos tehtävään löytyy sopiva vapaaehtoinen henkilö. Tämä sopisi myös puolueen uudistamisprojektin joukkoistamisenhenkeen: jaetaan tehtäviä jäsenistölle.

Osa kellokkaista pitää nettisivuillaan päivitettävää kalenteria, josta käyvät ilmi säännölliset menot kuten täysistunnot ja valiokunnat sekä sovitut muut menot sekä toiveet vierailupyynnöiden sisällöstä. Tämä on hyvä käytäntö, jota kannattaa pyrkiä laajentamaan.

Puoluehallitus osoittaa myös huolensa siitä, jos aloitteen mukaisesti jossakin yhdistyksessä ilmenee lisääntyvää kyräilyä ja stressiä sen takia, että kansanedustaja tai tämän avustaja ei vastaa vierailupyynnöihin. Puolue toiminnan pitäisi olla kivaa.

Yhdistyksissä on syytä muistaa myös, että vieraileva puhuja voi olla paitsi poliitikko myös jonkin alan asiantuntija. Vihreä Sivistys- ja Opintokeskus Visio ylläpitää ns. asiantuntijarekisteriä, josta voi myös etsiä sopivia vierailijoita tietyn teeman ympärille. Myös linkki tähän löytyy extranet-palvelusta.

Päätösesitys:

Puoluekokous hylkää aloitteen, mutta kehottaa samalla vihreitä kansanedustajia, europarlamentaarikkoja ja ministereitä sekä näiden avustajia reagoimaan nopeasti heille esitettyihin vierailupyynnöihin. Puoluekokous kehottaa yhdistyksiä myös käyttämään hyödykseen myös Vision asiantuntijarekisteriä.

17. Puolueelle keskitetty jäsenrekisterijärjestelmä

Esittää: Turun seudun vihreät ry

Puolueeseen liittyy kuukausittain uusia jäseniä ja yhdistysten välillä tapahtuu myös siirtymiä. Jotkut eroavat muusta syystä. Tämä aiheuttaa varsinkin suuremmissa yhdistyksissä vaikeuksia jäsenasioiden hoitamisessa.

Edellä mainitun vuoksi puolue tarvitsee keskitetyn jäsenrekisterijärjestelmän. Lisäksi järjestelmä pitäisi ajan tasalla yhteystiedot. Samoin yhteystietojen säilyminen olisi helpompaa, jolloin mahdollisten paikallisten tietojen katoaminen ei muodostaisi suurta ongelmaa.

Turun seudun vihreät esittää, että puolueelle hankitaan keskitetty jäsenrekisterijärjestelmä. Yhdistysten jäsenrekisterien ylläpidon helpottamiseksi ja muuttuneiden yhteystietojen katoamisen estämiseksi puolue tarvitsee teknisen järjestelmän.

Puoluehallituksen lausunto:

Puolueen nykyinen jäsenmaksurekisteri otettiin käyttöön alkuvuonna 2011. Rekisteri on toteutettu erityisesti puolueen tarkoituksiin räätälöitynä järjestelmänä, koska se mahdollistaa yksinomaan puolueen omiin tarkoituksiin suunniteltujen toiminnallisuuden teknisen toteuttamisen mahdollisimman joustavasti, eikä pitkän ajan kustannusvaikutuksiltaan tule kaupallista kalliimmaksi: vastaavien kaupallisten järjestelmien vuotuiset ylläpitomaksut ovat tyypillisesti yli 10 000 euroa vuodessa, ja ne jouduttaisiin tällöin maksamaan vuosittain täysin riippumatta siitä, onko rekisteriin tarvetta tehdä teknisiä muutostöitä vai ei.

Puolueen tarpeiden lisäksi samaa ohjelmistoa käytetään myös Vihreän Langan tilaajarekisterinä, koska yhteinen rekisteri yksinkertaistaa ja helpottaa hallintoa suuresti. Tästä kuitenkin seuraa, että sellaisia ratkaisuja, jotka eivät toteuta myös tilaajarekisteriominaisuuksia, ei voida vakavasti edes harkita.

Nykyisen rekisterin kehittämisessä on alusta asti huomioitu aloitteessa esitetty tarve keskitetylle jäsenrekisterille, ja rekisteri on ajan myötä tarkoitus laajentaa sellaiseksi. Rekisterin kehitystyö jouduttiin kuitenkin tältä osin keskeyttämään vuoden 2011 eduskuntavaalien jälkeisessä heikentyneessä taloustilanteessa. Koska kehitystyö edellyttää korkeatasoista ammattiosaamista ja pitkäjänteistä sitoutumista työskentelyyn, sitä ei myöskään voida käytännössä tehdä vapaaehtoisvoimin. Puolueen tietojärjestelmävästään työajan puitteissa rekisteriin voidaan tehdä vain vähäisiä teknisiä muutoksia ja korjauksia.

Viime vuonna rekisterin kehitystyö oli kokonaan pysähdyksissä. Kehitystyötä on päätetty jatkaa edelleen kuluvana vuonna, mutta yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) perustamisesta seuraavasta kotimaisen suoraveloituksen vuoden 2014 alussa tapahtuvasta lakkauttamisesta johtuen resurssit joudutaan valitettavasti kohdistamaan ensin rekisterin maksuliikennepuolueen uudistuksiin, jotta nykyinen palvelutaso kyetään säilyttämään.

Kustannusvaikutuksiltaan maksuliikennepuolueen uudistaminen ja jäsenmaksurekisterin edelleen kehittäminen täydelliseksi jäsenrekisteriksi on arvioitu suurin piirtein samansuuruisiksi muutostöiksi. Puoluehallitus on hyväksynyt kuluvalle vuodelle budjetin, jossa rekisterin jatkokehittämiseen on varattu 20 000 euroa. Koska suurin osa summasta joudutaan varaamaan maksuliikenneuudistusten tekoon, voidaan keskitetty jäsenrekisteri toteuttaa aikaisintaan vuonna 2014.

On syytä huomata, että puolueen rekisteri on jäsenmaksurekisteri eikä jäsenrekisteri. Yhdistyslain mukaan jäsenrekisterin ylläpitovelvollisuus on yhdistyksen hallituksella. Puolueen toimittamien jäsenmaksutietojen pohjalta yhdistyksen hallituksen tulee hyväksyä uudet jäsenet ja erottaa ne jäsenet, jotka ovat jättäneet maksunsa tietyltä ajalta maksamatta. Nykyisin jäsenmaksutiedot toimitetaan jokaiselle jäsenyhdistykselle sen ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen (tai -osoitteisiin) kerran kuukaudessa.

Päätösesitys:

Puoluekokous merkitsee aloitteen tiedoksi ja toteaa, että puolueen jäsenmaksurekisteriä kehitetään edelleen rajallisin resurssein, joten aloitteessa esitettyä toiminnallisuutta ei ole mahdollista toteuttaa aivan lähiaikoina.

18. Kolmipäiväisen puoluekokouksen pilotointi 2014

Esittää: Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ry.

Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ViNO esittää puoluekokoukselle kolmipäiväisen puoluekokouksen kokeilua vuonna 2014.

Puolueen kehittämistyöpajassa tammikuussa 2013 nousi yhtenä kehittämistarpeena esiin puoluekokous. Puoluekokoukset ovat nykyisellään varsin raskaita. Ne ovat kohtuuttoman raskaita erityisesti niille, jotka osallistuvat iltatyöryhmien työskentelyyn (vaalivaliokunta, periaateohjelman ja poliittisen ohjelman työryhmät, aloitetyöryhmät). Ne ovat ilmeisesti raskaita myös riviedustajille, sillä osallistujakato on selvä lauantain viimeisinä tunteina.

Pidempi puoluekokous antaisi mahdollisuuden nykyistä paremmin hyödyntää tilannetta, jossa useita satoja vihreitä on kokoontunut samaan aikaan samalle paikkakunnalle. Ensinnäkin yksittäisiä päiviä voisi lyhentää, jolloin osallistujille jäisi enemmän vapaa-aikaa eikä se olisi pois itse kokoukseen osallistumisesta. Toiseksi puoluekokoukseen voisi yhdistää koulutuksellisia elementtejä. Lisäksi pidempi puoluekokous tarkoittaa myös mahdollisuutta pidempään, syvällisempään ja osallistavampaan poliittiseen keskusteluun.

Myös muilla puolueilla on pidemmät puoluekokoukset. Keskusta ja Kokoomus pitävät puoluekokouksensa perjantaista sunnantaihin, SDP torstaista lauantaihin ja Vasemmisto perjantaista sunnantaihin. Kristillisdemokraatit pitävät puoluekokouksensa perjantaista lauantaihin, jonka päätteeksi sunnuntaina heillä on virkistyspäivä.

ViNO esittää, että puolue kokeilee kolmipäiväistä puoluekokousta vuonna 2014. Kokeilu arvioidaan kustannusvaikutuksineen ja osallistujien kokemusten perusteella ja tulosten ollessa positiivisia, kokeilu vakiinnutetaan käytännöksi vuoden 2015 puoluekokouksesta lähtien.

Puoluehallituksen lausunto:

Puoluekokouksella on varsinaisista kokousasioista päättämisen ohella muitakin funktioita: sen ohessa voidaan järjestää koulutustilaisuuksia, valtakunnallisten ja muiden yhdistysten tapaamisia sekä viihteellistä oheisohjelmaa. Nykyisellään tällaiselle oheisohjelmalle ei ole riittävästi pystytty järjestämään aikaa ja oheistapahtumia on jouduttu osin järjestämään varsinaisen kokousohjelman kanssa päällekkäin. Vähäinen ei myöskään ole sen tunnelman merkitys, joka syntyy, kun viitisensataa eri puolilta maata tulevaa aktiivisia kokoontuu yhteen.

Ajatus kolmipäiväisestä puoluekokouksesta onkin ollut esillä lähestulkoon siitä lähtien, kun puolueessa siirryttiin kahdesta vuosittaisesta puoluekokouksesta (kevät- ja syyskokous) yhteen eli vuodesta 1994 lähtien. Aloitteessa on esitetty, millä muilla puolueilla on kolmipäiväiset puoluekokoukset. On kuitenkin huomattava, että nämä puolueet kokoontuvat kahden tai kolmen vuoden välein eikä vihreiden tapaan vuosittain.

Parittomina vuosina puoluekokouksessa tehdään henkilövalinnat. Tällöin kokouksen ohjelmaan ei vaalien lisäksi juuri muuta mahdu kuin aloitteiden käsittely ja poliittinen yleiskeskustelu, jolle voidaan varata pari tuntia. Kolmipäiväinen kokous antaisi paremmin tilaa esimerkiksi ehdokkaiden tenttaamiselle tai linjapuheille sekä muulle kokous- ja oheisohjelmalle.

Parillisina vuosina kokouksessa on käsittelyssä jokin laajempi asiapaperi: poliittinen ohjelma, periaateohjelma tai puolueen strategia. Näitä papereita on käsitelty kokouksessa lauantai-iltapäivänä ja tehty tällöin muutosesitykset. Muutosesityksiä on käsitellyt iltatyöryhmä, joka on pahimmillaan työskennellyt aamuneljästä asti. Työryhmän esitys on tullut jakoon sunnuntaiamuna ja kokousväen on pitänyt perehtyä satoihin esityksiin ja niitä koskeviin työryhmän esityksiin ennen äänestyksiä, jotka tyyppillisesti on tehty lounastauon jälkeen. Prosessi on varsin kiireinen, osallistujille raskas ja

demokratia ei toteudu parhaimmalla mahdollisella tavalla. Kolmipäiväinen kokous antaisi tähänkin väljyyttä: muutosesitykset voitaisiin tehdä perjantaina, työryhmä ehditsi käsitellä niitä rauhassa lauantaipäivän aikana ja esitykset saataisiin lauantai-illaksi kokousedustajien tutustuttavaksi.

Joskus esitetään, että kokouksessa käsiteltävien asiapaperien muutosesitykset pitäisi toimittaa ennen kokousta. Tämä ei kuitenkaan yhdistyslain mukaan ole mahdollista: kokousedustajien päätösvaltaa ei voi tällä tavoin rajoittaa varsinaisen kokouksen ulkopuolelle.

Kolmipäiväisellä kokouksella on nähtävissä myös haittapuolia. Monelle voi olla vaikeaa tai mahdotonta saada perjantaita järjestettyä vapaaksi töistä ja siten osallistuminen käy mahdottomaksi - ainakin koko kokouksen ajaksi. Kustannukset ovat tietysti myös kalliimmat - sekä puolueelle, jäsenyhdistyksille että osallistujille. Karkea arvio puolueen lisäkustannuksista on 6 000–12 000 euroa. Osallistujien osalta tulee maksettavaksi tyypillisen yhden sijasta kaksi yötä hotellissa; maksajana joko edustajan nimennyt yhdistys (jos sillä on varaa) tai edustaja itse. Tosin nykyisinkin pitkämatkalaisia saapuu jonkin verran kokouspaikkakunnalle jo perjantai-iltana, joten majoitusöiden tuplaantuminen ei koskisi aivan kaikkia osallistujia. Kolmipäiväinen kokous voitaisiin aloittaa perjantaina sen verran myöhemmin, että saapuminen paikkakunnalle onnistuisi etäisemmästäkin maankolkasta samana aamuna.

Kolmipäiväinen kokous rasittaa myös kokousta emännöivää paikallisyhdistystä enemmän. Kokouksissa on tyypillisesti muutama kymmenen paikallista vapaaehtoista erilaisissa tehtävissä. Pitemmän kokouksen ajaksi voi olla vaikea löytää riittävästi paikallista apuvoimaa. Erityisesti pienemmissä yhdistyksissä saatetaan joutua pohtimaan, voidaanko kokousta lainkaan kutsua paikkakunnalle. Esimerkiksi Lappeenrannan ja Kokkolan puoluekokouksiin hankittiin apuvoimaa laajemmaltakin maakunnasta. Harkittavaksi tulee tässä tapauksessa esimerkiksi se, voidaanko jokaista piiri- ja liittojärjestöä velvoittaa hoitamaan paikalle yksi vapaaehtoinen erilaisiin avustaviin tehtäviin.

Kolmipäiväisen kokouksen nähtävissä olevista ongelmista huolimatta puoluehallitus näkee aloitteen kannatettavana ja ehdottaa kolmipäiväisen kokouksen kokeilemista ensi vuonna. Kokemuksia kokouksesta ei kuitenkaan voida kysyä pelkästään osallistujilta, koska tästä joukosta puuttuvat ne, jotka eivät työesteiden takia paikalle päässeet ja joiden suhtautuminen järjestykseen voi olla kielteinen.

Päätösesitys:

Puoluekokous hyväksyy aloitteen.

19. Puolueen sähköisten järjestelmien kehittäminen

Esittää: Ville Korhonen, Kim Tamio

Esitän, että Vihreä liitto uudistaa kaikki sähköiset järjestelmänsä vastaamaan 2010-luvun tarpeita, ja hyödyntämään uusia tekniikoita, avointa lähdekoodia hyödyntäen. Tämänhetkiset järjestelmät, mukaan lukien verkkosivut, extranet ja keskustelualue eivät vastaa käyttäjien tarpeisiin, ja ovat käytettävyydeltään huonoja, karkottaen näin potentiaalisia käyttäjiä.

1) Arkistointijärjestelmä

Tällä hetkellä kaikilla puolueen noin 210 paikallisjärjestöllä on omat käytäntönsä asiakirjojen ja muun materiaalin arkistointiin. Tiedostoja löytyy lukuisista eri pilvipalveluista, papereista, muistilapuilta, yksittäisten toimijoiden tietokoneilta, piiritoimistoilta jne. Jo lakisääteisistä syistäkin olisi tärkeää varmistaa, että tiedot pysyisivät tallessa vähintään vaaditun ajan, mielellään pitempäänkin. Dokumentoidun toiminnan avulla on helpompaa suunnitella ja arvioida toiminnan laatua. Yksittäisillä järjestöillä ei kuitenkaan välttämättä ole resursseja toteuttaa kattavaa arkistointia. Puolueen ylläpitämä sähköinen, ja helposti käytettävä (= nykyinen extranet ei ole

vastaus) järjestelmä helpottaisi paikallistoimijoita: kaikki materiaali olisi mahdollista tallentaa yhteen paikkaan, pysyvästi, ja ilman pyörän keksimistä uudelleen kaikissa yhdistyksissä. Palvelun aktiivinen käyttö edellyttää nykyaikaisten tekniikoiden käyttämistä, ja erinomaista käytettävyyttä, mihin tämänhetkiset järjestelmät eivät vastaa edes välttävästi.

Järjestelmän vaatimukset

- helppokäyttöisyys: hankalakäyttöinen palvelu (vrt. extranet) ei houkuttele ketään käyttämään palveluita; palvelut tulee kehittää käyttäjälähtöisesti
- yksinkertainen käyttöoikeuksien jakaminen, synkronointi puolueen jäsenrekisteriin, luottamushenkilörekisteriin (käyttäjille oikeudet automaattisesti rekisteriin merkityn sähköpostiosoitteen perusteella)
- mahdollisuus myöntää oikeuksia esimerkiksi yhdistyskohtaisesti “kaikki yhdistyksen X jäsenet, jotka ovat maksaneet jäsenmaksun tänä vuonna”, “kaikki Vihreän liiton jäsenet”, “yhdistyksen X hallitus”, “Keski-Suomen valtuutetut”
- poistaa jatkuvan käyttöoikeuksien ylläpitotarpeen: muutos jäsenrekisteriin tuottaa muutoksen myös muualle

2) Mitä me olemme tehneet, ja mitä teemme juuri nyt?

Eduskuntavaalien alla käytössä oli mitavihreatovatsaaneetaikaan.fi -palvelu, josta saattoi selailta yksinkertaisen käyttöliittymän avulla Vihreiden poliittisia saavutuksia. Kuitenkin nyt vaalien välillä palvelu on täysin kuopattu. Sellaisen henkilön, joka ei jaksaa aktiivisesti seurata Vihreiden toimintaa, voi olla välillä erittäin vaikea saada kokonaiskuvaa siitä, mitä Vihreät ovat esimerkiksi tällä vaalikaudella saaneet aikaan: miksi olemme hallituksessa, teimmekö Talvivaaralle mitään. Edistämmekö ihmisoikeuksia, mitä olemme tehneet taloustilanteen korjaamiseksi?

Välillä jopa aktiivina on hankaluuksia ehtiä seuraamaan eri lähteistä puolueen toimintaa. Yksi yhtenäinen kokonaisuus helpottaisi tilannetta. Palveluun voisi luoda myös esimerkiksi kuntakohtaiset luokittelut, jolloin myös paikalliset toimijat pystyisivät kertomaan omista uroteoistaan, yhden kanavan kautta.

3) Sähköiset muutosesitykset

Edellisen kerran vuoden 2012 puoluekokouksessa periaateohjelmaa käsiteltäessä tuskasteltiin valtavaa viime hetkellä tulleiden muutosesitysten määrää.

Sähköisen järjestelmän avulla olisi mahdollista jopa kuukausia ennen puoluekokousta esittää näytävästi omat muutosesityksensä, joita muut voisivat kommentoida, ja esimerkiksi pisteyttää. Tällöin olisi mahdollista jättää puoluekokouksessa käsiteltäväksi pieni määrä erittäin hyvin valmisteltuja muutoksia, nykyisten kymmenien tai satojen (joista iso osa päällekkäisiä) muutosten sijaan.

Järjestelmän vaatimuksia:

- muutosten vertaileminen alkuperäiseen tekstiin: helpottaa hahmottamaan, että mitä mikään muutos käytännössä aiheuttaa
- mahdollisuus nähdä muiden muutosesitykset jo ennakoon, antaa niistä palautetta, ja luoda muutosesityksiä muiden tekemien muutosesitysten pohjalta: muutosesitysten laadun parantaminen, ja sisällöltään vastaavien muutosten karsiminen jo ennakoon (muutosesityksen tekijä voi vetää esityksensä pois, jos kokee, että toinen esitys on parempi), helpottaa hyväksymisprosessin seuranta
- reaaliaikainen seuranta hyväksyttävälle ohjelmalle: kun kaikki muutosdata on sähköisessä muodossa, esimerkiksi puoluekokoukseen osallistuville voidaan internetin välityksellä tarjota päivittyvä versio ohjelmasta, johon on lisätty jo kaikki siihen mennessä hyväksytyt muutokset
- selkeä muutosloki: mitä muutoksia pohjaan on tehty, ja milloin

4) Parempi integraatio sosiaaliseen mediaan

Kaikkien puolueen käyttämien järjestelmien tulee hyödyntää yksiä käyttäjätunnuksia. Kynnys kirjautua palveluun sisään kasvaa välittömästi, jos käyttäjä joutuu miettimään yksittäisen palvelun tunnuksia, vaihtamaan salasanaansa tai luomaan uusia tunnuksia. Käyttäjille tulee tarjota mahdollisuus yhdistää sosiaalisen median käyttäjätunnuksensa Vihreän liiton jäsenyyteensä, jolloin kirjautuminen voidaan mahdollistaa esimerkiksi Facebook -tunnuksia hyödyntäen.

Puolueen keskustelupalstan kohdalla tulee tehdä valinta: joko palstaa kehitetään aktiivisesti, tai se suljetaan.

Puoluehallituksen lausunto:

Käytännössä kaikki puolueen käyttämät valmiisiin ohjelmistoihin pohjautuvat järjestelmät, mukaan lukien sekä paljon parjattu extranet (ohjelmisto: Moodle), että myös verkkosivut (ohjelmisto: Drupal) ja keskustelualue (ohjelmisto: phpBB), ovat avointa lähdekoodia jo nyt. On hyvä muistaa, että avoin koodi itsessään ei tee autuaaksi!

Puolueen verkkosivut tullaan uudistamaan kuluvan vuoden kuluessa. Myös extranetin uudistus on suunnitteilla. Verkkosivujen ulkoasua koskien on jätetty erillinen aloite, johon vastataan erikseen.

1) Arkistointijärjestelmä

Aloite kiinnittää huomiota todelliseen ongelmaan eli vihreiden yhdistysten arkistointijärjestelmien vaatimattomuuteen tai täydelliseen olemattomuuteen. Yhdistyksen asiapapereiden arkistoinnilla on kaksi funktiota: asiakirjat talletetaan pysyvästi jälkipolville ja toisaalta - aloitteessa esitetyn mukaisesti - aiempien asiakirjojen pohjalta voidaan valmistella tulevia päätöksiä esimerkiksi käyttämällä vanhoja tekstejä uusien pohjana tai tarkistamalla, mitä aiemmin on päätetty.

Paljon 1900-luvun arvokasta puolueaineistoa lienee pysyvästi kadonnut, koska asiapapereita ei ole mapitettu asianmukaisesti - tai jos onkin, ovat mapit vuosien varrella päätyneet komeroiden, autotallien ja ullakkojen kautta roskikseen.

Nykyajan ongelma taasen on asiakirjojen sähköinen käsittely: yhdistyksen perusdokumentit kuten pöytäkirjat, toimintakertomukset ja tilinpäätökset saattavat elää ainoastaan sähköisinä versioina ilman, että kukaan tulostaa niitä paperille jälkipolville tai edes yhdistyksen seuraavalle hallitukselle säilytettäväksi. Sähköisten aineistojen siirto esimerkiksi puheenjohtajalta seuraajalle ei liene rutiinia useimmissa yhdistyksissä. Tilanne on parempi yhdistyksillä, joilla on oma toimitila ja työntekijä, mutta näitä on yhdistystemme joukossa varsin vähän.

Arkistoinnin perusongelma on se, että yhteiskunnallisessa toiminnassa katse suuntautuu ensisijaisesti tulevaisuuteen ja harva viitsii rajatulla ajallaan miettiä entisten aikaansaannosten tallentamista.

Mitä tulee sähköiseen arkistointiin, puolueen extranet-palvelua on mahdollista käyttää yhdistyksen asiakirjojen tallentamiseen ja toistakymmentä piiri- tai kunnallisjärjestöä on näin tehnytkin. Mutta kuten aloitteessa todetaan, ei puolueen tarjoama palvelu ole käyttäjystävällinen, vaan melko hankala. Puolueen extranet onkin tarkoitus uusina lähiaikoina ja tässä yhteydessä voidaan harkita myös sopivan arkistojärjestelmän rakentamista samalla.

On myös huomattava, että tämän kokoisen organisaation ei kannata tehdä kaikkea itse. Erilaisia puolueesta riippumattomia ilmaisupalveluita (pilvipalvelut) on runsaasti tarjolla ja moni vihreä yhdistys jo käyttääkin näitä. Tällöin tietysti katoaa ajatus "keskusarkistosta".

Yhdistysten perusaineiston arkistointia puolue voi edesauttaa laatimalla asiasta ohjeistuksen.

Ohjeessa selvitetäisiin arkistonmuodostuksen perusasioista: mitkä asiakirjat tulee säilyttää, miten ja missä muodossa ne on suositeltavaa säilyttää sekä miten aikanaan lopullista sijoitusta kaipaavat asiakirjat siirretään Kansallisarkiston tai paikallisen maakunta-arkiston haltuun. Tällaisen ohjeistuksen on syytä olla melko lyhyt ja yksinkertainen, jotta yhdistykset ottaisivat siitä onkeensa.

Puoluekokous voisikin edellyttää puolue toimistolta arkistoinnin eri mahdollisuuksien selvittämistä ja sen pohjalta arkisto-ohjeistuksen laatimista.

2) Aikaansaannoksista viestiminen

Mitä Vihreat ovat saaneet aikaan? -verkkosivusto perustui Vihreiden tekemään seurantaan kuluneen vaalikauden hallitustyöstä ja sen saavutuksista. Tätä seuranta ei ole lopetettu: hallitustyön saavutuksia päivitetään edelleen puolivuositain osoitteeseen vihreat.fi/hallitustie. Ensin mainitun sivuston päivittämisestä on luovuttu päällekkäisen työn välttämiseksi ja resurssien priorisoimiseksi.

Pohja *Mitä Vihreat ovat saaneet aikaan?* -sivustolle on jo nyt vapaasti vihreiden yhdistysten käytössä. Helsingin Vihreillä se on käytössä osoitteessa helsinginvihreat.fi/saavutuksia.

3) Sähköiset muutosesitykset

Aloitteessa esitetään, että puoluekokouksessa käsiteltävien asiapapereiden muutosesitykset tehtäisiin sähköisesti. Sähköinen muutosesitysten teko ohjelmiin on ollut mahdollista jo kahdessa puoluekokouksessa ja kokemukset ovat sekä myönteisiä että kielteisiä. Näitä aiempia kokeiluja puoluekokouksissa ovat olleet poliittisen ohjelman käsittely 2010 ja periaateohjelman käsittely 2012.

Vuonna 2010 oli ensi kertaa mahdollisuus jättää muutosesityksiä perinteisen paperimuodon ohella myös sähköisesti netin kautta itse kokouksen aikaan. Paperiesityksiä jätettiin yli 300 ja netin kautta yli 500 esitystä, yhteensä noin 850 esitystä. Esitysten määrä yllätti, sillä jo edeltävällä kenttäkierroksella oli yhdistyksiltä ja jäsenistöltä saatu 1 500 muutosesitystä, jotka pidensivät ohjelmaluonnoksen pituutta puolella. Kenttäkierroksen aikaan ohjelmaluonnos oli aloitteessa esitetyllä tavalla netissä julkisesti muokattavana siten, että tehdyt esitykset olivat kaikkien nähtävissä ja myös kommentoitavana.

Vuoden 2012 kokouksessa periaateohjelmaan saattoi tehdä muutosesityksiä vastaavalla tavalla eli paperitse ja netitse itse kokouksessa. Muutosesityksiä kertyi yhteensä 275. Hieman ristiriitaisesti siis näiden kahden kokemuksen perusteella muutosesityksiä tuli enemmän silloin, kun jäsenistöllä ole ennen kokousta ollut laajempi kommentointimahdollisuus. Osin tätä selittää se, että käsiteltävät ohjelmat olivat luonteeltaan kovin erilaisia: konkreettisempi poliittinen ohjelma kenties houkuttelee helpommin muutosesitysten tekoon kuin yleisempi periaateohjelma.

Sähköisten muutosesitysten teossa on havaittu seuraavia ongelmia ja riskejä:

- Esitysten epästandardisoitu muoto. Vaikka kokousedustajia ohjeistetaan tekemään esitykset tietyllä tavalla, vaatii esitysten kooste silti stilisointia, jotta esitysten vaikutukset pohjatekstiin (lisäys, muutos, poisto) ovat helposti ja nopeasti ymmärrettävissä.
- Esitysten teko etukäteen ei toimi. Vaikka esityksiä toivotaankin etukäteen, lienee realismia se, että valtaosa esityksistä tulee kuitenkin vasta paikan päällä kokouksessa. Tämä on inhimillistä: kokousedustajat tutustuvat käsittelyssä olevaan ohjelmaan usein vasta päivää ennen kokousta tai sen aikana ja vasta tällöin alkavat prosessoida haluamiaan muutosesityksiä. Näin on havaittu tapahtuvan myös niissä puoluevaltuuskunnan kokouksissa, joissa jäseniltä on jo etukäteen pyydetty muutosesityksiä käsittelyyn tuleviin ohjelmiin.
- Esitysten reaaliaikainen seuranta puoluekokouksen aikana. Tehdyt esitykset saattavat päivittyä nettiin (lähes) reaaliajassa, mutta kuinka moni pääsee niitä netistä lukemaan?

Lähes kaikissa puoluekokouksissa on toistaiseksi ollut ongelmana "tökkivä netti" eli kokouspaikan yhteydet ovat menneet tukkoon liian monien yhteydenottojen takia.

Ohjelmateksti voidaan toki näyttää kokoussalin valkokankaalla, mutta jotta se olisi luettava takarivilläkin, voidaan siitä näyttää kerrallaan vain vähäinen osa suuren kirjasinkoon takia.

- Muutosesityskoosteen monimutkaistuminen. Jos tehtyjä muutosesityksiä voisi aloitteessa esitetyllä tavalla kommentoida ja pisteyttää sekä tehdä niiden pohjalta muokattuja muutosesityksiä, saattaa lopputuloksena olla dokumentti josta on enää vaikea hahmottaa pohjatekstiä tai muutoksiakaan. Tätä ongelmaa voidaan varmasti vähentää sopivan sähköisen järjestelmän valinnalla.

Järjestelmää on varmasti jatkossakin hyvä kokeilla ja siinä on kehittämisen varaa aloitteen viitoittamalla tavalla. Hanke vaatii tietoteknistä osaamista ja aikaa, joten se sopisi puolueen aktiivijäsenistölle joukkoistettavaksi. Sopivan järjestelmän valmistuttua sitä voitaisiin ensin kokeilla puoluevaltuuskunnan kokouksessa.

Lukuisien muutosesitysten ongelma kuitenkin merkittävästi vähenee, jos puoluekokous päätetään järjestää kolmipäiväisenä aloitteen 18 mukaisesti. Tällöin kokouksessa tehtävät muutosesitykset ehditään rauhassa kirjata ja laittaa jakoon perjantai-illan kuluessa, työryhmillä on hyvin aikaa käsitellä niitä lauantaina sekä toimittaa esityksensä jakoon kokousedustajien tutustuttavaksi.

4) Parempi integraatio

Puolueen tietojärjestelmävästavaa ja www-ylläpitäjä ovat tiedostaneet aloitteessa esitetyn ongelman jo aiemmin ja suunnitelleet alustavasti, että tilanne pyritään korjaamaan noin vuoden kuluessa. Tarkoitus on kerätä puolueen www-palveluiden käyttäjätunnukset yhteen keskitettyyn tietokantaan, ja myös mahdollisuuksia yhdistää some-tilit puolueen käyttäjätunnuksiin on pohdittu.

Päätösesitykset:

- 1) Puoluekokous velvoittaa puolue toimistoa laatimaan vihreille yhdistyksille arkistointiohjeistuksen ja samalla selvittämään mahdollisuutta tarjota sähköistä arkistointipalvelua yhdistyksille.
- 2) Puoluekokous velvoittaa puolue toimistoa viestimään Hallitustie-sivun päivityksistä. Mitä Vihreät ovat saaneet aikaan? -sivun tekninen toteutus tarjotaan yhdistysten käyttöön, jotta yhdistys voi halutessaan itse rakentaa ja ylläpitää vastaavaa sivustoa paikallisista vihreistä saavutuksista.
- 3) Puoluekokous kehottaa puolue toimistoa edelleen selvittämään sähköisten muutosesitysten järjestelmää esimerkiksi joukkoistamalla järjestelmän suunnittelun vapaaehtoisille. Järjestelmää voidaan kokeilla puoluevaltuuskunnan kokouksessa jonkin ohjelmapaperin hyväksymiskäsittelyssä.
- 4) Puoluekokous merkitsee aloitteen tältä osin (sos. median integraatio) tiedoksi ja toteaa, että asia on jo valmistelussa puolue toimistolla.

20. Verkkosivujen ulkoasu yhtenäistettävä

Esittää: Uudenmaan vihreät ry, Keski-Suomen Vihreät ry, Vantaan Vihreät ry ja Jyväskylän vihreät nuoret ja opiskelijat ry

Vihreän nettisivupaketin uudistaminen ei ole kulkenut samassa tahdissa puolueen sivujen uudistamisen kanssa. Puolueen nettisivun ulkoasu uudistettiin vuonna 2012. Nettisivupakettia käytävillä järjestöillä on edelleen käytössä vuoden 2008 ulkoasu.

Nettisivujen kehitysvastuun siirtäminen järjestöille on johtanut järjestöjen kannalta kalliisiin ja teknisesti huonoihin ratkaisuihin. Esimerkiksi Pohjois-Savossa kului lähes 5000 euroa nettisivujen uudistamiseen vuonna 2012. Tällä hetkellä useat muut järjestöt pohtivat omien nettisivujensa uudistamista. Aloitteen tekijät ovat huolestuneita siitä, että onko tämä järjestökentän resurssien käytön kannalta järkevä suunta.

Vihreiden brändin tunnettuuden ja tunnistettavuuden vuoksi on tärkeää, että vihreillä on yhtenäinen ilme verkkosivuilla. Ulkoasun yhtenäistäminen auttaa myös niitä toimijoita, joiden resurssit eivät riitä graafikon palkkioon, tuottamaan ammattimaisen näköistä materiaalia ja vastaamaan teknisistä haasteista.

Aloitteen tekijät esittävät, että:

- 1) Puolue ryhtyy toimiin puolueen nettisivujen ja nettisivupaketin ulkoasujen yhtenäistämiseksi
- 2) Ulkoasu-uudistus tehdään jatkossa aina samanaikaisesti puolueen ja järjestöjen nettisivuilla

Puoluehallituksen lausunto:

Puolueen verkkosivujen etusivuun ja sivuston ilmeeseen tehtiin yhteistyössä mainostoimiston kanssa pieni päivitys syksyllä 2012. Sivuston muokkaustyötä on jatkettu kevään 2013 aikana verkkosivun Drupal-ohjelmiston välttämättömien päivitysten osalta. Uudistusten myötä on tarkasteltu myös sivuston toiminta- ja käyttölogiikkaa. Tämä vaikuttaa myös sivuston rautalankamalliin tai ”wireframeen” eli siihen, miten eri elementit etusivulle asettuvat.

Yhdistyksille puolue tarjoaa tällä hetkellä kahta eri WordPress-pohjaista sivupakettityyppiä: peruspakettia ja laajaa pakettia. Lisäksi esimerkiksi piiriyhdistysten on mahdollista ottaa käyttöönsä oma verkosto, jonka kautta se voi tarjota alueellaan toimiville paikallisyhdistyksille helpon tavan toteuttaa kevyt verkkosivut. Kaikkiaan paketteja on tilattu 355 kappaletta.

Sivustojen rautalankamallissa on pyritty yksinkertaisuuteen, jotta paketti olisi helppokäyttöinen. Sivustoja voi jo nyt muokata itse esimerkiksi 30 eri lisäosan avulla. Laajan paketin ulkoasua voi muokata myös itse ja siihen voi asentaa omia lisäosia. Pakettien päivittämisessä onkin keskitytty teknisiin parannuksiin eli siihen, että sivut toimivat kuten pitää.

Sekä puolueen sivuston että yhdistyksille tarjottujen sivupakettien ulkoasu perustuu puolueelle vuonna 2008 hyväksytyyn graafiseen ohjeistukseen. Ohjeistuksen tarkoituksena on nimenomaan varmistaa yhteneväinen ja tunnistettava ilme. Rautalankamallit sivustoilla ovat erilaiset: täysin samanlaiseen etusivun rakenteeseen ei ole järkevää pyrkiä, sillä puolueen ja yhdistysten verkkosivut palvelevat hyvin erilaisia käyttötarkoituksia. Koska puolueen verkkosivuilla ja yhdistyksille tarjotuissa verkkosivupakeissa on käytössä eri ohjelmat, ei samaa rautalankamallia myöskään voi yksinkertaisesti kopioida puolueen sivuilta yhdistysten käyttöön.

Verkkosivupaketin tulevien päivityksen yhteydessä on mahdollisuuksien mukaan syytä selvittää myös pakettien wireframen päivitystarpeet. Mikäli puolueen graafista ilmettä päivitetään, tehdään tarvittavat muutokset myös puolueen sivuille ja tarjottaviin sivupaketteihin.

Verkkoviestinnän kehittämisessä puolueen on järkevää keskittyä etenkin pienimpien yhdistysten tukemiseen koulutusten ja valmiiden materiaalien – kuten kuvien ja tekstien – muodossa. Tässä palvelevat muun muassa Vision uusi kuvapankki, erilaiset vaaleja varten tuotetut materiaalit ja puolueen sivuille tehdyt tekstit.

Päätösesitys:

Puoluekokous toteaa, että puolueen sivuston ja nettisivupaketin ulkoasut ovat nykyisellään riittävän yhtenäiset. Puoluekokous kehottaa toimistoa säilyttämään jatkossakin yhtäläisyydet sekä harkitsemaan mahdollisuuksien sivupaketin ulkoasun uudistamista, mikäli puolueen graafinen ohjeistus muuttuu oleellisesti.